

ANNALES ZBORNÍK
MUSEI SLOVENSKEHO
NATIONALIS NÁRODNÉHO
SLOVACI MÚZEA

ARCHEOLÓGIA 25
ROČNÍK CIX – 2015

ANNALES ZBORNÍK
MUSEI SLOVENSKÉHO
NATIONALIS NÁRODNÉHO
SLOVACI MÚZEA

ARCHEOLÓGIA 25
ROČNÍK CIX – 2015

Bratislava 2015

ANNALES MUSEI NATIONALIS SLOVACI
ZBORNÍK SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA

CIX- 2015
ARCHEOLÓGIA 25

Redakčná rada/Editorial Board

PhDr. Juraj Bartík, PhD. (predseda/Chairman), Doc. PhDr. Gertrúda Březinová, CSc.,
Mgr. Radoslav Čambal, PhDr. Beata Egyházy-Jurovská, PhDr. Zdeněk Farkaš, PhD.,
PhDr. Matej Ruttkay, CSc., PhDr. Etela Studeníková, CSc., PhDr. Vladimír Turčan

Zostavovateľ/Edited by
PhDr. Vladimír Turčan

Preklad do nemeckého, anglického a slovenského jazyka/translation into English,
German and Slovak languages: REELS, s. r. o., Stephanie Staffen, Radoslav Čambal

Publikácia je recenzovaná/publication is reviewed

Za jazykovú úpravu príspevkov zodpovedajú autori/the Authors are responsible for their contributions

Grafická úprava/Graphic design
Matúš Lányi

Tlač/Print

Vydalo/Published by: Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum, Bratislava 2015
Náklad/Numbers of the copies: 350 kusov

© Slovenské národné múzeum-Archeologické múzeum/Slovak National Museum-Archaeological Museum 2015

ISBN 978-80-8060-365-6
ISSN 1336-6637

ZBORNÍK SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO MÚZEA CIX – 2015 ARCHEOLÓGIA 25

OBSAH / INHALT

TOMÁŠ KOLON:

- 11 NÁLEZ DISKOVITÉHO MLATU A MLATU SO ŽLIABKOM ZO ŠPAČINIEC
18 DISCOVERY OF A DISC MACEHEAD AND A GROOVED SLEDGEHAMMER FROM ŠPAČINCE

JANA MELLNEROVÁ ŠUTEKOVÁ – PAVOL JELÍNEK – JANA HLAVATÁ – DANIEL KENDRALA:

- 19 SÍDLISKOVÝ OBJEKT WIESELBURSKEJ KULTÚRY V BRATISLAVE-RUSOVCIACH
28 EIN SIEDLUNGSOBJEKT DER WIESELBURG-KULTUR IN BRATISLAVA-RUSOVCE

SIMONA SLIACKA:

- 31 KOLEKCIA DROBNÝCH BRONZOVÝCH ŠPERKOV Z LISOVSKÉJ JASKYNE
35 EINE KOLLEKTION VON KLEINEM BRONZESCHMUCK AUS DER LISKOVSÁ HÖHLE

DAVID PARMA – BLANKA MIKULKOVÁ – MIROSLAV ŠMÍD – HANA NOHÁLOVÁ:

- 37 SÍDELNÍ AREÁLY STŘEDNÍ DOBY BRONZOVÉ Z DRNOVIC U VYŠKOVA
71 MIDDLE BRONZE AGE SETTLEMENT AREAS IN DRNOVICE, VYŠKOV COUNTY

ZOJA BENKOVSKY-PIVOVAROVA:

- 73 ZUR TERMINOLOGIE DER BRONZEZEITLICHEN HÜGELGRÄBERKULTUR IN MITTELEUROPA
87 K TERMINOLOGII MOHYLOVEJ KULTÚRY DOBY BRONZOVEJ V STREDNEJ EURÓPE

RADOSLAV ČAMBAL:

- 89 SÍDLISKO KALENDERBERSKEJ KULTÚRY V DUNAJSKEJ LUŽNEJ-NOVÝCH KOŠARISKÁCH
154 SIEDLUNG DER KALENDERBERG-KULTUR IN DUNAJSKÁ LUŽNÁ-NOVÉ KOŠARISKÁ

ALENA ŠEFČÁKOVÁ:

- 160 ANTROPOLOGICKÁ A ARCHEOZOOLOGICKÁ ANALÝZA NÁLEZU Z OBJEKTU 1/02
Z DUNAJSKEJ LUŽNEJ – NOVÝCH KOŠARÍSK (OKR. SENEC)

IGOR MURÍN:

- 161 INTERPRETATION OF GEOPHYSICAL SURVEY OF AN EARTHEN MOUND FOR ARCHAEOLOGICAL
PURPOSES, MOST PRI BRATISLAVE
169 INTERPRETÁCIA GEOFYZIKÁLNYCH MERANÍ (ZEMNÉHO NÁSYPU) PRE ARCHEOLOGICKÉ ÚČELY,
MOST PRI BRATISLAVE

MARTIN KVIETOK:

- 171 NOVÁ LOKALITA Z DOBY LATÉNSKEJ V PRIECHODE (OKR. BANSKÁ BYSTRICA) A JEJ POSTAVENIE
V ŠTRUKTÚRE OSÍDLENIA HORNÉHO POHRONIA
192 NEW LOCATION FROM THE LATÈNE PERIOD IN PRIECHOD (BANSKÁ BYSTRICA DISTRICT) AND ITS
STATUS IN THE SETTLEMENT STRUCTURE OF THE UPPER POHRONIE REGION

CHRISTOPH RÖTTGER:

- 195 ÜBERLEGUNGEN ZUR ZEITSTELLUNG DER MÜNZEN DER BIATEC-REIHE
209 CONSIDERATIONS ABOUT DATING THE COINS OF THE BIATEC-SERIES
POZNATKY O DATOVANÍ SÉRIÍ MINCÍ TYPU BIATEC

IGOR BAZOVSKÝ – MAGDA PICHLEROVÁ †:

- 211 RÍMSKA KAMENNÁ ARCHITEKTÚRA PRI IRKUTSKEJ ULICI V BRATISLAVE-RUSOVCIACH
232 RÖMISCHE STEINARCHITEKTUR BEI DER IRKUTSKÁ STRASSE IN BRATISLAVA-RUSOVCE

ANDREA NÁMEROVÁ:

- 233 NÁLEZ VOTÍVNEHO OLTÁRIKA Z KOVÁCSOVEJ ULICE V BRATISLAVE-RUSOVCIACH
238 FUND EINES VOTIVALTARS VON DER KOVÁCZOVÁ STRASSE IN BRATISLAVA-RUSOVCE

JÚLIUS VAVÁK:

- 239 KONIEC MORAVSKÉHO DÉMONA? PRÍSPEVOK K IDENTIFIKÁCIÍ VÝJAVU NA VČASNOSTREDOVEKOM HONOSNOM OPASKU Z LOKALITY BŘECLAV – POHANSKO
254 THE END OF THE MORAVIAN DEMON? CONTRIBUTION TO THE IDENTIFICATION OF A SCENE ON AN EARLY MEDIEVAL OSTENTATIOUS BELT FROM THE BŘECLAV – POHANSKO LOCALITY

ZDENĚK FARKAŠ:

- 257 STREDOVEKÉ OPEVNENIE STARÝ ZÁMOK II PRI PEZINKU
295 DIE MITTELALTERLICHE BEFESTIGUNG STARÝ ZÁMOK II BEI PEZINOK

ZDENĚK FARKAŠ – IGOR CHOMA – ROMAN PAŠTEKA – RENÉ PUTIŠKA:

- 299 IDENTIFIKÁCIA MIESTA ULOŽENIA OSTATKOV KARDINÁLA PETRA PÁZMÁNYA A ARCIBISKUPA JURAJA LIPPAYA A NÁLEZ DEPOTU ZLATÝCH MINCÍ V KRYPTÁCH POD PRESBYTÉRIOM DÓMU SV. MARTINA V BRATISLAVE
311 IDENTIFIZIERUNG DES NIEDERLEGUNGSPLATZES DER RELIQUIEN VON KARDINAL PETER PÁZMÁNY UND DES ERZBISCHOFES JURAJ LIPPAY UND EIN HORTFUND VON GOLDMÜNZEN IN DEN KRYPTEN UNTER DEM PRESBYTERIUM DES ST. MARTINS-DOM IN BRATISLAVA

KOLOKVIUM – KOLLOQUIUM

VLADIMÍR TURČAN:

- 313 TRINÁSTY ROČNÍK KOLOKVIÍ K OTÁZKAM RÍMSKO-GERMÁNSKEJ ARCHEOLÓGIE
314 DREIZEHNTER JAHRGANG DER KOLLOQUIEN ZU DEN FRAGEN DER RÖMISCH-GERMANISCHEN ARCHÄOLOGIE

KRISTIAN ELSCHKE:

- 315 KERAMIK VON „RÖMISCH-GERMANISCHEN“ NIEDERLASSUNGEN IN BRATISLAVA-DÚBRAVKA UND STUPAVA-MÁST (WESTSLOWAKEI)
338 KERAMIKA Z „RÍMSKO-GERMÁNSKYCH“ USADLOSTÍ V BRATISLAVE-DÚBRAVKE A V STUPAVE-MÁSTE (ZÁPADNÉ SLOVENSKO)

MAREK KALÁBEK:

- 339 GERMÁNSKÁ KERAMIKA V PŘÍKOPU ŘÍMSKÉHO TÁBORA V OLOMOUCI-NEŘEDÍNĚ
345 GERMANISCHE KERAMIK IM GRABEN DES RÖMISCHEN LAGERS IN OLOMOUC – NEŘETÍN

RADKA KNÁPEK – ONDREJ ŠEDO:

- 347 BARBARSKÁ KERAMIKA Z KONTEXTŮ SE STRATIGRAFICKÝMI VZTAHY K ŘÍMSKÉMU ZDIVU V TRATI NEURISSEN V MUŠOVĚ
376 KERAMIK DER BARBAREN VON KONTEXTEN MIT STRATIGRAPHISCHEN BEZIEHUNGEN ZUM RÖMISCHEN MAUERWERK IN DER FLUR NEURISSEN IN MUŠOV

JÁN RAJTÁR:

- 379 GERMÁNSKE NÁLEZY Z RÍMSKEHO DREVOZEMNÉHO TÁBORA V IŽI
395 DIE GERMANISCHEN FUNDE AUS DEM RÖMISCHEN HOLZ-ERDE-LAGER IN IŽA

VLADIMÍR VARIK – TITUS KOLNÍK:

- 401 KERAMIKA Z HLAVNEJ BUDOVY V CÍFERI-PÁCI
411 KERAMIK VOM HAUPTGEBÄUDE IN CÍFER-PÁC

VLADIMÍR TURČAN:

- 413 GERMÁNSKA KERAMIKA Z ANTICKEJ REZIDENCIE V STUPAVE (VÝSKUM V ROKOCH 1987 – 2004)
421 GERMANISCHE KERAMIK AUS DER ANTISCHE REZIDENZ IN STUPAVA (FORSCHUNGEN IN JAHREN 1987 – 2004)

- 423 RECENZIE – BESPRECHUNGEN

SÍDELNÍ AREÁLY STŘEDNÍ DOBY BRONZOVÉ Z DRNOVIC U VYŠKOVA

DAVID PARMA – BLANKA MIKULKOVÁ – MIROSLAV ŠMÍD – HANA NOHÁLOVÁ¹**Keywords:** *Middle Bronze Age, Late Bronze Age, settlement areas, settlement structures, osteology*

Abstrakt: *Middle Bronze Age settlement areas in Drnovice, Vyškov County.* The cadastral area of one small village near the border between Central Moravia and South Moravia has revealed, thanks to long-term archaeological surveys, four settlement areas dating to the Middle Bronze Age. Thanks to the evaluation of the results and outcomes of small-scale rescue surveys we can obtain more detailed information on the layout and chronology of these areas. Based on the data on the region we can come to more general conclusions on the archaeological signs and the dynamic of the changes of settlement structures associated with the Middle Danubian Tumulus Culture (MDTC).

1. Úvod

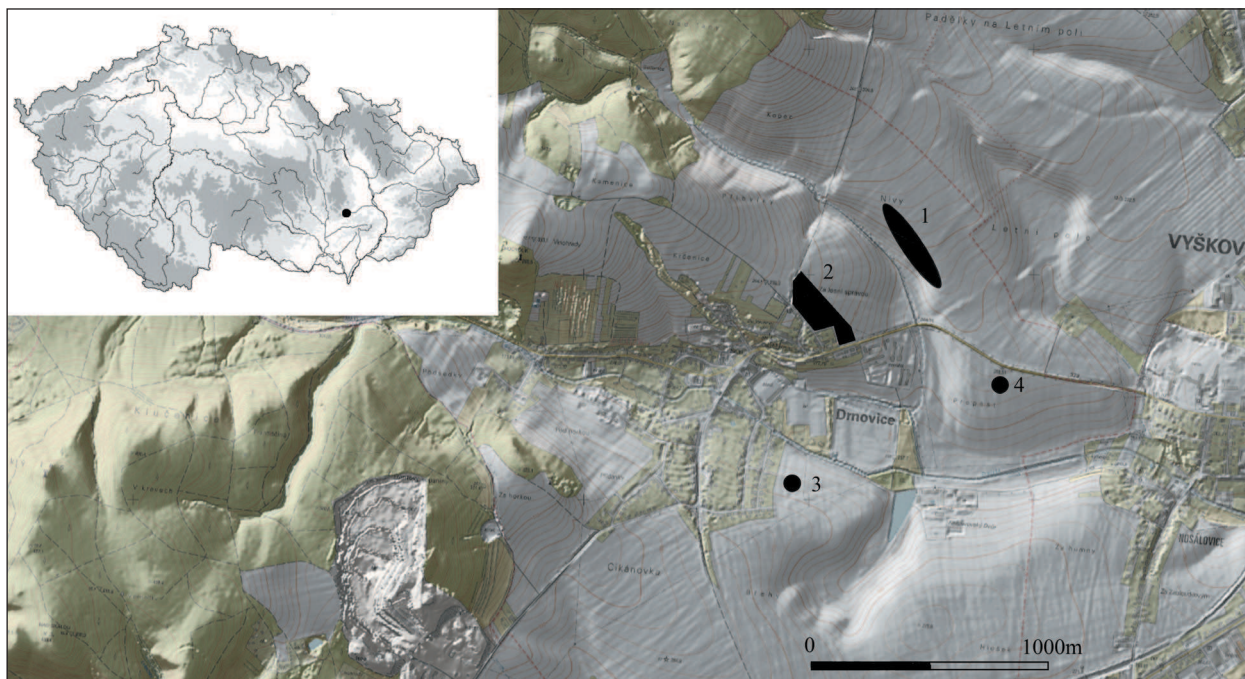
Dnešní obec Drnovice se nachází v oblasti Vyškovské brány, tedy na pomezí jižní a střední Moravy. Shodou příznivých okolností jde o jedno z nejlépe archeologicky prozkoumaných katastrálních území na Moravě, a to především díky systematické dlouhodobé prospekci místního rodáka Miroslava Daňka (1929 – 2007). Řadu pravěkých lokalit zjištěných povrchovými sběry od 70. let minulého století doplňují výsledky menších záchranných výzkumů pracovníků Ústavu archeologické památkové péče Brno, vyvolané především rozšiřující se obytnou zástavbou. Vyhodnocením všech dostupných informací týkajících se střední doby bronzové lze získat reprezentativní představu o podobě a rozsahu sídelních areálů tohoto období, stejně jako o jejich zjištělosti různými exkavačními a prospekčními metodami.

Na zpracování sbírky M. Daňka uložené v Muzeu Vyškova se podíleli K. Rybářová a M. Filipová, dokumentaci nálezů provedli D. Parma a M. Krechlerová, terénní dokumentaci a celkové plány vyhotovily J. Molčíková a M. Michalíková a upravil D. Parma. Zlomek lidské kosti z objektu 515 určil J. Kala. Užívaná terminologie kultur a jejich členění vychází ze základních přehledů Stuchlíka (2006, 221-226) a Salaše (2005, obr. 1), názvy keramických tvarů z kódu vytvořeného původně K. Šabatovou a dále upraveného (Parma 2011, 21-40). Základní interpretační pojmy metodicky vycházejí z teorie sídelních areálů, vyhodnocení keramických souborů z teorie odpadu (naposledy viz např. Kuna – Němcová a kol. 2012).

2. Poloha a archeologická topografie katastrálního území dnešních Drnovic

Obec Drnovice se nachází přibližně 3 km od centra města Vyškov, z geomorfologického hlediska na rozmezí jihovýchodních svahů Dražanské vrchoviny a sníženiny Vyškovské brány, která tvoří přirozený komunikační koridor mezi jižní Moravou – Brněnskem a střední Moravou – nížinou Hané. Celková rozloha katastru je 11,92 km², nadmořská výška kolísá v intervalu 250-450 m n. m., jeho přirozenou osu tvoří drobná vodoteč Drnůvka, pravobřežní přítok říčky Hané. V současné době zde eviduje Státní archeologický seznam 34 polygonů s archeologickými nálezy, jež lze dále doplnit o jednotky nově identifikovaných případů. Skutečný počet lokalit bude mírně nižší, neboť v řadě případů jde patrně o odděleně evidované části jediné komponenty. Sekvence zjištěného starého osídlení zahrnuje několik poloh s paleolitickými nálezy, dvě komponenty kultury s lineární keramikou a množství různě výrazných komponent z mladého neolitu a časného eneolitu (kultura s moravskou malovanou keramikou, kultura jordanovská). Komponenty starší doby bronzové jsou v souborech ze sběrů zastoupeny jen stopově, část sídelního areálu únětické kultury byla prozkoumána v letech 2002 – 2003 Za lesní správou (viz část 4). Situace ve střední době bronzové je popsána níže, aktivity z mladší doby bronzové byly zachyceny celkem v šesti jasně lokalizovatelných polohách, z pozdní doby bronzové v pěti (podrobně se soupisem Parma/Holubová v tisku). Výrazně, celkem v devíti polohách, se projevují komponenty doby halštatské, stejného stáří by mohla být i solitérní mohyla na rozhraní katastrů Drnovic, Vyškova a Opatovic. Aktivity z doby laténské jsou známy ze sedmi poloh, raně středověké ze šesti. Pro zkompletování archeologické topografie Drnovic by bylo nutné kriticky ověřit souvislosti jednotlivých komponent a vzít v potaz i zbývající nepočtené fondy mimo Muzeum Vyškova. Starší soupisové práce obsahují dílčí nepřesnosti zejména v datování komponent (Kouřil/Janák 1980; Mikulková 2004), což je odrazem postupně precizovaného stavu výzkumu.

¹ Práce vznikla s podporou grantového projektu GAČR 14-33170P „Archeologie střední a mladší doby bronzové – kontext a informační potenciál rozsáhlých záchranných výzkumů“.

Obr. 1 Katastrální území Drnovice u Vyškova, jeho poloha a v textu zmiňované sídelní areály střední doby bronzové: 1 – Nivy, 2 – Za Lesní správou, 3 – Dombas, 4 – U propasti.

Fig. 1. Cadastral area of Drnovice, its location and the settlement areas mentioned in the text: 1 – Nivy, 2 – Za Lesní správou, 3 – Dombas, 4 – U propasti.

3. Povrchové sběry Miroslava Daňka

3.1 Sběrka Daněk uložená v Muzeu Vyškovska

Miroslav Daněk shromažďoval archeologické nálezy nejprve z bezprostředního a poté i ze vzdálenějšího okolí svého bydliště průběžně od 70. let minulého století prakticky až do své smrti. Jednotlivé soubory průběžně předával pracovníkům Archeologického ústavu Brno, později pak archeologům Muzea Vyškovska (v časové posloupnosti O. Šedo, B. Mikulková, Z. Holubová, K. Rybářová). Zejména nálezy paleolitického stáří byly postupně publikovány (naposledy *Mlejnek 2015*) v časopise *Přehled výzkumů*, lokalizace řady nálezů byla upřesněna při vytváření příslušných mapových listů Státního archeologického seznamu B. Mikulkovou v roce 1997. Všechny nálezy shromažďované průběžně v Muzeu Vyškovska byly v roce 2014 inventovány a datovány, jejich lokalizace do jednotlivých polních tratí byla možná na základě odděleného skladování dle poloh a dále podle popisků na sáčcích a osobitých přehledových plánek. Je nutné zdůraznit, že struktura takto získaných dat je zásadně odlišná od informací získaných moderními analytickými sběry, z čehož vyplývá i jejich odlišný interpretační potenciál. Dle dostupných lokalizací obvykle nelze jasně vymezit rozsah a přesné situování jednotlivých komponent, základní jednotkou prostorového určení je polní trať. Výhodou je ovšem množství nálezů (celá sbírka zahrnuje 8763 inventárních čísel a je uložena v 83 bednách) a jejich dobrá kulturní determinovatelnost. Sběry byly prováděny opakovaně po řadu let, materiál byl získáván i menšími výkopy; vzhledem k hluboké orbě byl dostupný velký počet hmotných keramických fragmentů, z nichž byly vybírány především typické kusy. Získat dnes v regionu povrchovou prospekci kvalitativně srovnatelné nálezové soubory je vzhledem ke změně agrotechnických postupů velmi obtížné. Základní evidenční jednotkou je sáček, v němž byl uložen původně shromážděný soubor nálezů. V některých případech jde o kolekce drobných zlomků keramiky získané sběrem z povrchu pole, v jiných ovšem evidentně o poměrně konzistentní soubory z naorávaných a sondovaných objektů (sáček 26, 44) – proto jsou tyto základní celky zohledněny i na vyobrazeních (obr. 2, 3).

3.2 Drnovice – Nivy. Soubory z povrchových sběrů

Poloze Nivy na levém břehu drobné vodoteče severovýchodně od centra obce (obr. 1:1) byla věnována opakovaná pozornost a jde o nejpočetnější součást celé sbírky. Keramika střední doby bronzové pochází z více sáčků i sezón, v 5 případech jde i o početnější soubory (S11, 13, 26, 36, 44). Nálezy jsou přitom vzhledem k okolnostem jen obtížně přesněji datovatelné, a to i s ohledem na průběžnost řady tvarů (*Stuchlík 2006*, 224). Zastoupeny jsou zlomky amforovitých nádob s geometricky uspořádanou rytou výzdobou (obr. 2: 3, 22, 24, 26, 29, 30; 3: 20) a s vypnulínami na maximální či horní výdutí. Ty jsou především nalepované (obr. 2: 11, 25; 3: 7, 9, 23, 24, 26, 27), pouze ve dvou případech zevnitř protlačované (obr. 2: 4; 26). Jednou je vypnulina doplněna efektním rytým slunečním ornamentem

(obr. 2: 4), jednou podkovovitými žlábkami (obr. 3: 24). Až na výjimky (obr. 3: 27) nelze v souboru identifikovat zlomky šálků či džbánek. Fragments dvoukonických nádob s oblým lomě a plastickou lištou na výduti indikují spíše příslušnost k mladšímu stupni středodunajské mohylové kultury (dále SMK; obr. 2: 13, 20, 33), podobně jako početné mísy se zduřelým okrajem (obr. 2: 5, 6, 7, 17-19; 3: 2, 3, 21, 22); kus opatřený tuhováním dokládá i osídlení časného stupně kultury popelnicových polí (dále KPP). Ojedinelý zlomek výduti zdobený plošným kolkováním (obr. 3: 15) má přesnou analogii v nedalekých Topolanech, bohužel bez možnosti podrobnějšího datování (*Parma 2011*, tab. 8: 5). Jako celek lze tedy soubor z trati Nivy zařadit s opatrností do středního nebo spíše mladšího stupně SMK.

Další drobný soubor keramiky střední doby bronzové pochází z polohy označené pouze značně širokou lokalizací „pole mezi Drnovicemi a Dědicemi“ – trať Nivy sice tomuto popisu také odpovídá, ovšem nezdá se pravděpodobné, že by nálezy odtud byly M. Daňkem označovány jinak, než měl ve zvyku (soubor byl také skladován odděleně od nálezů z Niv). Spíše se jedná o soubor z jiné, blíže neznámé polohy, který není vzhledem k nejasné lokalizaci dále brán v potaz.

4. Drnovice – Za lesní správou. Záchranný výzkum z let 2002 – 2003

4.1 Okolnosti a průběh výzkumu

V původně polní trati Za lesní správou na jihovýchodním svahu nad potokem Drnůvkou došlo v roce 2001 k výstavbě inženýrských sítí pro novou stejnojmennou ulici s individuální domkovou zástavbou. Záchranný výzkum vedený M. Šmídem byl zahájen po mechanické skrývce v prostoru budoucí komunikace koncem října 2002 a pokračoval do prosince téhož roku, celkově bylo dokumentováno 45 zahloubených objektů různého typu, jejichž zásypy byly vybrány kompletně. Rozsáhlé soujámí obj. 515 bylo zkoumáno jedním ručně kopaným podélným řezem o šířce 2 m. V březnu 2002 byl na okraji trasy porušen ještě jeden objekt s pohřby ze starší doby bronzové, který byl po dokumentaci označen jako obj. 500 (dále v textu je pro jednoznačnost uváděn jako 500/02). Následná individuální výstavba již nebyla archeologicky sledována, nálezy jsou uloženy v Muzeu Vyškovska pod inv. č. 11105-11500, 11559-12658, 25734-25752; nálezy z neolitického obj. 501 nebyly dohledány. Absence pozůstatků nadzemních staveb jde nepochybně částečně na vrub hrubé mechanické skrývce o hloubce 0,3 až 0,4 m, která nebyla v celém rozsahu dočištěvána, a nelze ji argumentačně využít; podloží představovala v celé ploše světlá sprašová návěj.

4.2 Základní komponenty a prostorové vztahy

V předběžných zprávách (*Šmíd 2002; 2003; Čížmář/Geislerová eds. 2006*, 178) byla lokalita prezentována jako sídliště ze střední a mladší doby bronzové s jediným objektem (501) datovatelným do středního neolitu, přičemž objekt 500 z roku 2002 byl zařazen do starší doby bronzové. V průběhu zpracování byla sekvence osídlení upřesněna – pouze 10 objektů náleží jednoznačně střední době bronzové, 8 objektů mladší době bronzové a 11 spolehlivě starší době bronzové. Další 7 objektů lze zařadit rámcově do intervalu střední - mladší doba bronzová, zbytek pouze rámcově do doby bronzové či do pravěku obecně (tab. 3). Specifickým problémem je superpozice zásobních jam obj. 518, v jejímž rámci byly rozlišeny tři nesoučasné výkopy A, B a C (obr. 9). Objekty B a C obsahují keramiku střední doby bronzové, objekt A mladší doby bronzové, početný soubor z povrchu je smíšený. Jelikož je tento závěr v rozporu s dokumentovanou stratigrafií, kdy je obj. A jasně nejstarší, je celý soubor hodnocen jako celek zařazený do intervalu střední - mladší doba bronzová (ostatně je situován v pásu, kde se obě komponenty prolínají, viz níže), pro chronologické vyhodnocení jsou ovšem jednotlivé soubory vedeny odděleně. Objekt 501 je datován do neolitu (kultura s vypíchanou keramikou), nálezy ovšem nebyly dohledány; uvažovat lze ještě o přítomnosti blíže neurčitelné eneolitické komponenty, čemuž by snad nasvědčovaly některé zlomky interpretované jako starší intruze (obj. 508; obr. 7: 22). Otázkou je i datování obj. 531, z jehož výplně pochází keramika spolehlivě starobronzového i středno- a mladobronzového stáří, ovšem rekonstruovatelná hrncovitá nádoba soudkovité profilace (obr. 11: 1) je typická spíše pro pozdní dobu bronzovou a dobu halštatskou. Může jít jak o mladší infiltraci, tak o výrazné starší intruze v mladším objektu, hrncovitá nádoba sama ovšem není natolik jasným typologickým prvkem, aby byl celý soubor ze zpracování vyřazen. Komponentě starší doby bronzové (k ní náleží i část kadlubu zmiňovaná v předběžných zprávách) bude věnována pozornost samostatně na jiném místě, zde jsou podrobněji zhodnoceny pouze obě komponenty mladší.

Výzkum v trase komunikace představuje spíše sondu lokalitou, prostorové rozložení jednotlivých komponent je ovšem zřejmé. Objekty střední doby bronzové se koncentrují v severozápadní části odkryvu, objekty mladší doby bronzové v části jihozápadní. Ve střední části, kde se obě komponenty překrývají, se nachází i většina objektů zařaditelných jen rámcově do střední či mladší doby bronzové (obr. 4). Sídelní areál mladší doby bronzové byl tedy situován níže po svahu a blíže k vodoteči. Maximální zjištěná vzdálenost mezi objekty střední doby bronzové je 100 m, mezi objekty mladší doby bronzové 150 m. Jelikož je znám pouze menší výsek ze sídelního areálu, a to bez

dokladů nadzemních staveb, je na místě pokusit se o interpretaci zachyceného fragmentu na základě zastoupených typů zahloubených objektů. Ty byly jednoduše roztrženy do několika přehledných kategorií s předpokladem odlišné původní funkce, a to pokud možno dle jasně daných kritérií. Použité třídění bylo vypracováno na základě souboru jam z trasy dálnice D1 na Vyškovsku (*Parma 2012*, 92 ff; *Parma 2015a*, obr. 4) a opakovaně aplikováno. V odkrytých plochách jsou zastoupeny objekty následujících typů:

- 1 – kruhového půdorysu s průměrem dna širším než průměr hrdla, interpretované jako podzemní síla
- 2 – menší pravidelné objekty neznámé funkce (A – kruhový, B – jiný pravidelný půdorys)
- 4 – středně velké nepravidelné objekty neznámé funkce
- 5 – rozsáhlé hliníky.

Jasně datovatelné do střední doby bronzové jsou pouze menší objekty kruhového půdorysu typů 1 a 2A, síla převažují (6 x), jejich průměrný objem je 1,76 m³ (obr. 15A). Tento obraz velmi dobře odpovídá charakteru jiných známých sídelních areálů tohoto období (Těšetice, Topolany 2, Ivanovice n. H. 3), které se projevují jako prostorově omezený shluk drobných kruhových objektů (souhrnně *Parma 2015b*). Objekty jasně datované do mladší doby bronzové jsou variabilnější, zastoupeny jsou opět typy s kruhovým půdorysem 1 (2 x) a 2A (3 x), dále menší nepravidelné objekty 4A (2 x) a velký hliník (typ 5; obr. 15B). Takováto různorodost je pro dosud hodnocené sídelní komponenty starší fáze KPP charakteristická (např. Ivanovice n. H. 6, 7; *Parma 2012*, obr. 5.17, 5.18; Vyškov – Nouzka, *Parma et al. 2014*, obr. 29).

Identifikaci jednotlivých dílčích komponent sídelního areálu může napomoci sledování zastoupení základních kategorií odpadu ve výplních zahloubených objektů – keramiky, mazanice a zvířecích kostí. Jejich celkové množství v gramech bylo vztaženo k objemu vybraného zásyvu měřenému z digitalizované dokumentace v softwaru Microstation s ohledem na dosažení co nejpřesnějších čísel (tato metoda zároveň metodicky nejčistším způsobem eliminuje problém vybírání polovin či celých objektů, počítán je vždy pouze objem vybrané části). Výsledné trendy jsou vyneseny na obr. 16 a 17 a naznačují, že jádra sídelních areálů, tedy obytné komponenty, se patrně nacházejí mimo zkoumaný výřez – v případě komponenty SMK západně, v případě KPP spíše jižně: tímto směrem se shodně koncentrují nejvyšší hodnoty všech kategorií. Stejně tak je ovšem možné, že tento obraz je pouze zkrácen malým množstvím zachycených objektů a větší výsek by poskytl podobně nečitelný a homogenizovaný obraz jako např. areál Ivanovice n. H. 3 (*Parma 2015a*). Jasně ovšem platí, že distribuce kategorií odpadu není v objektech z Drnovic jednoduše homogenní a neodpovídá představě větší jáma = více střepů (Pearsonův korelační index pro počet zlomků keramiky a vybraný objem jam má nízkou hodnotu $r=0,394$ a při odděleném posuzování má hodnotu mírně zvýšenou pro soubory mladší doby bronzové).

4.3 Keramický soubor

Kompletní keramický soubor z 25 objektů SMK a KPP (včetně intruzí) zahrnuje 1072 kusů keramiky o celkové hmotnosti 29,4 kg. Byl zpracován jednotnou metodikou za použití modifikovaného deskripčního systému vytvořeného K. Šabatovou, v němž jeden záznam odpovídá skupině zlomků z jednoho kontextu se společnými vlastnostmi. Pro popis byl použit již opakovaně aplikovaný typář (podrobně *Parma 2011*, 20-40), pouze mírně doplněný. Základní kvantitativní vlastnosti souborů z jednotlivých objektů shrnuje tab. 5, v tab. 6 jsou shrnuty údaje o fragmentarizaci keramiky. Celkový obraz je poměrně homogenní, z hlediska fragmentarizace se odděluje soubor z obj. 501 z Dombasu s výrazným podílem velkých fragmentů, přepálené a hrubozrnné keramiky a pak především soubor z obj. 534 se zvýšeným podílem velkých zlomků. V případě souboru z obj. 528 se projevuje množství zlomků z jediné rozměrné amforovité nádoby. V těchto případech jde jasně o soubory s podstatným podílem sekundárního odpadu, u zbylých se jedná především o obvyklé silně fragmentární soubory keramiky s naprostou převahou drobných zlomků a nízkým podílem slepků, odpovídající představě terciárního odpadu v pojetí představovaném u nás M. Kunou (naposledy *Kuna/Němcová 2012*, 176 ff). Fakticky jde o odpad, který prošel opakovanou prostorovou transformací a silnou redukcí na povrchu ještě předtím, než se spolu s okolním sedimentem dostal do výplně zahloubeného objektu. Při pohledu na grafy na obr. 18 jsou ovšem patrné některé odlišnosti souborů v závislosti na datování – keramika SMK tíhne k menší fragmentarizaci (všechny tři objekty s podílem sekundárního odpadu jsou takto datovány a trend je patrný i u ostatních objektů) a většímu zastoupení jemnozrnné keramiky.

Pro vyhodnocení typologických vlastností byly selektovány pouze keramické soubory s dostatečnou četností, která byla stanovena arbitrárně kritériem *více než 60 zlomků nebo 1500 g*. Takto vyčleněný výběr ze souborů zahrnuje celkem 16 objektů (včetně rozčleněných souborů 518A, B, C), redukce proběhla z hlediska jejich datace rovnoměrně. Problematika chronologie keramiky SMK a starší fáze KPP bude detailněji řešena na jiném místě, proto je níže pouze nastíněno základní typologicko-chronologické schéma. Jedním ze základních kritérií pro rozdělení souborů střední a mladší doby bronzové je přítomnost úpravy povrchu tuhováním – její absence ve všech početnějších celcích SMK a

přítomnost u všech celků KPP je výmluvná (tab. 7).

Pro soubory SMK z polohy Za lesní správou je typická přítomnost keramiky zdobené komponovanou rytou výzdobou v podobě trojúhelníkových polí a vyplňovaných pásek (obr. 8: 11; 9: 13; 10: 25; 12: 7), na amforovitých nádobách se objevují vypnuliny lemované rýžkami či žlábků (obr. 12: 5; 13: 24), ovšem zastoupení těchto typů výzdoby je nízké. Četněji se objevují linie rýžek a vpichů (obr. 9: 12; 13: 9, 20, 22), specifický je zlomek výduti plošně zdobené bodovými vpichy v horizontálních řadách (obr. 10: 2). Zlomky nádob s ostrým lomem výduti (obr. 13: 7, 12) a nízká mísa se zataženým okrajem (obr. 13:16) z obj. 542, stejně jako profilace amfor z obj. 518C a 528 (obr. 10: 6, 22), odkazují spíše k tvarovému spektru závěru starší doby bronzové a počátku SMK: starším prvkem by mohla být i mísa s rozšířeným okrajem a plasticky profilovanými laloky (obr. 11: 6). Dvě mísy jsou opatřeny linií kruhových a obdélných otvorů ve zduřelém okraji (obr. 10: 5; 12: 16), spíše než o chronologicky signifikantní (*Stuchlík 2006*, 197, 198) jde ovšem o prvek související s funkcí těchto nádob, patrně závěsných.

Ve všech souborech chybí prvky typické pro závěr vývoje SMK – výzdoba mělkým svislým žlábkováním, dvojkonické nádoby s oblým lomem, trojčlenné šálky s ostrým lomem výduti a výraznější typy mís se zduřelým okrajem (HH7, 8). Zároveň zcela absentují i charakteristické dvojčlenné šálky, často zdobené, typické např. pro nálezové profily sídelních areálů středního a mladšího stupně SMK (Těšetice – *Podborský 1964*, obr. 12-16; Veselé – *Bartík 1996*), stejně jako typické dvoukonické nádoby s oblým lomem. Další indicií ukazující spíše na starší stupeň SMK je i bronzová dýka z obj. 544 (viz níže).

V souborech KPP chybí prvky typické pro její časný stupeň (mísy se zduřelými okraji skupiny HH a tuhovaným povrchem, amfory s plastickými žebry, trojčlenné šálky s ostrým lomem výduti a esovitým nasazením hrdla), typologicky nevýrazný soubor z obj. 508 s převahou jednočlenných šálek a mís a s minimem zdobené keramiky (0,4%; obr. 6, 7) odpovídá spíše staršímu stupni KPP. Lépe je zařaditelný soubor z objektu 504 – vysoký podíl zdobené keramiky (2,5 %), souběh trojčlenných šálek ostré i esovité profilace (obr. 5: 1, 7), přítomnost džbánku s šikmo žlábkovanou či spíše tordovanou výduti (obr. 6:1), mís se zataženým okrajem (obr. 5: 20) a v neposlední řadě zlomku amfory se svazkem vodorovných žlábků pod nasazením hrdla (obr. 5: 14) spolu s výzdobou okrajů fasetováním ukazují již na střední stupeň KPP.

4.4 Další kategorie nálezů

Vedle keramiky a mazanice, popsané pomocí typářů, pochází z jednotlivých nálezových souborů mladší doby bronzové také řada dalších níže popsaných artefaktů:

obj. 504, k. 104:

A11137 – fragment zoomorfní nádoby s trubičkovitou výlevkou, šíř. kol. 60 mm, dochovaná délka 70 mm; patrně zadní část se dnem, s drobným omfalem; 44 g; obr. 6: 3

skart – dvě kolečka druhotně upravená ze střepu, rozměrově i původem střepu pár, zrnitá ker., vně tuha, prům. 30,5 a 7 g; obr. 6: 4, 5

A11244 – zlomek valounu, není artefakt

A11242 – zlomek pískovce, není artefakt

A11243 – zlomek zrnotěrky, dél. 9 cm, 459 g; obr. 6: 11

A11241 – dva zlomky zrnotěrky, dél. 17 cm, 1080 g; obr. 6:9

obj. 506, k. 103:

A11305, 11304 – valoun a zlomek kamene, nejsou artefakty

obj. 508, k. 103:

A11445 - roh se stopami podélného řezání či štípání, na bázi stopy sekání; při výzkumu přeryt na dva kusy, dél. cca 30 cm; obr. 7: 26

A11444 – úlomek schránky fosilního měkkýše

obj. 515, k. 117:

A11650 – mezi zv. kostmi - alveolární výběžek pravé části horní čelisti dospělého člověka; zuby zachovány v rozsahu P1 až M3; hypoplázie zubní skloviny; obrus odpovídá fázi F (*Lovejoy 1985*; cca 30-35 let)

A11649 – drobný zlomek zrnotěrky, dél. 6 cm, 245 g; obr. 8: 8

A11718 – zlomek zrnotěrky, dél. 9 cm, 324 g; obr. 8: 10

obj. 516, k. 103:

A11721 – miniaturní nádobka ve tvaru mísy na nožce, prům. 25 mm, výška 20 mm; obr. 8:15

obj. 518, povrch:

A11824 – spodní část drobné, hrubě formované nízké miniaturní nádoby, prům. dna 25 mm; obr. 9: 4

A11832 – zlomek závaží s horizontálním provrtem, kruhový půdorys, 172 g; obr. 9: 1
 A11831 – polovina přeslenu s plochou spodní částí, prům. 45 mm, 13 g; obr. 9: 6
 A11834 – zlomek silicitu, není artefakt
 A11833 – KI – kostěná jehla, délka 85 mm, tyl opracovaný, zaoblený; obr. 9: 10
 obj. 518B, k. 103:
 A11943 – plochý, pravidelně obdélný kus lomového kamene beze stop opracování či používání; 12 x 17 x 45 cm
 obj. 518C, k. 109:
 A11892 – kolečko vybroušené ze střepu s prstovaným povrchem, prům. 55 mm, 29 g; obr. 10: 4
 obj. 525, k. 125:
 A12221 – zlomek plochého keramického disku o síle 13 mm, prům. do 100 mm, 24 g; obr. 10: 16
 obj. 527, k. 122:
 A12251 – velký valoun beze stop opracování, 1435 g
 obj. 528, k. 105:
 A12284 – KI – kostěná jehla s odlomeným tylem, dochovaná dél. 70 mm; obr. 10: 26
 obj. 538, k. 113:
 A12402 - ŠI, drobná čepel, dél. 28 mm; obr. 12: 3
 obj. 542, k. 117:
 skart – kolečko vybroušené ze střepu, mat. zrnitý, prům. 35 mm, 13 g; obr. 13: 11
 obj. 544, k. 12:
 A12510 – bronzová dýka s plnou litou rukojetí, dél. 160 mm, dél. rukojeti 65 mm, max. šíř. rukojeti 31 mm; ostří s jednostranným středovým žebrem, nasazení rukojeti omegovitě se čtyřmi nýty, rukojeť plochá hraněná, zakončená plochou oválnou hlavicí; obr. 13: 21
 A12611 – zlomek prachovce či jemnozrnného pískovce, stopy opracování a obroušení, patrně nejde o zrnotěrku; dél. 140; obr. 14: 4.

Kromě zlomků běžných užitkových nádob pochází ze souboru kompletní miniaturní nádobka ve tvaru mísy na nožce z kontextu střední doby bronzové (obr. 8: 15) a zlomek jiné hrubší soudkovité nádoby zařaditelný jen rámcově do střední či mladší doby bronzové (obr. 9: 4). Spolehlivě do mladší doby bronzové náleží formou i kontextem fragment těla drobné zoomorfni nádoby s výlevkou (obr. 6: 3), kterou lze případně interpretovat i jako nádobku sací. Ze tří objektů pocházejí kolečka druhotně upravená sbroušením střepů, u nichž lze předpokládat souvislost s oblastí her. Z obj. 504 pochází identický pár (obr. 6: 4, 5) datovaný do mladší doby bronzové, další dva kusy pocházejí z objektů střední doby bronzové – hrubý kus z obj. 518C (obr. 10:4) a menší spíše čtvercový kus z obj. 542 (obr. 13: 11). Zastoupen je i další charakteristický typ artefaktu sídelních areálů SMK a KPP, a to jehlancovité závaží s horizontálním otvorem (obr. 9: 11). Zlomek kolečka s otvorem (obr. 9: 6) je zařaditelný k jinak v tomto chronologickém kontextu vzácným přeslenům, zlomek rozměrnějšího disku z obj. 525 (obr. 10: 16) může být spíše modelem kola. Kostěnou industrii zastupují pouze dva hroty šidel (obr. 9: 10; 10: 26) a paroh se stopami opracování (obr. 7: 26), kamennou štípanou jediný artefakt (obr. 12: 3). Početnější jsou zlomky kamenných mlýnků (zrnotěrek), pocházející z objektů střední (obr. 14: 4) i mladší (obr. 6: 9, 11; 8: 8, 9) doby bronzové.

Jediným bronzovým artefaktem je kompletní dýka s plnou litou rukojetí z objektu 544 (obr. 13: 21), která je keramickým souborem jasně datována do střední doby bronzové (obr. 13: 17-31). Dýka je v současné době součástí trvalé expozice Muzea Vyškovska a není možné ji detailněji studovat, proto nelze říci, zda je z technologického hlediska lita z jednoho kusu (pravděpodobněji) nebo sestavena z více kusů. Je nezdobená, s jednostranným žebrem na čepeli a rukojetí plochého hraněného průřezu. Z konstrukčního hlediska vychází z tvarů starší doby bronzové s rozšířeným tylem a omegovitou rukojetí a patří do nepočetné a dosti různorodé skupiny nejmladších zástupců této formy, datovaných jasně již do střední doby bronzové. V jejím průběhu je nahrazována konstrukčně odlišnými tvary s destičkovitou či jazykovitou rukojetí, které jsou v bronzové industrii moravské SMK výrazně početnější (*Salaš 2005*, 62-67). V kompendiu P. Nováka jsou 3 podobné kusy řazeny k typu Chodouň (*Novák 2011*, Taf. 23:316-318), s datací spolehlivě do staršího (Chodouň) i závěrečného (Praha-Hloubětín) stupně mohylové kultury (o. c., 78). Podobně jsou do střední doby bronzové datovány i 3 drobné jednodílné dýky shrnuté Novákem jako typ Kbel (o. c. 77, Taf. 23: 313-315). Další částečně analogický exemplář této skupiny pochází z hrobu 154 z rakouského Pitten spolu s jehlicí s otvorem v krčku typu Paarstadl a je datovatelný do stupně BB1 (*Hampl/Kerchler/Benkovsky-Pivovarova 1981*, Taf. 223: 13).

Jednotlivé lidské kosti byly identifikovány ve dvou objektech. Obj. 526, plytká nepravidelně obdélná jáma, je

datován pouze obecně do doby bronzové, identifikováno zde bylo celkem 8 různých zlomků postkranialního skeletu (viz část 4.5). Obj. 506 je datován nepočteným souborem do širšího intervalu střední až mladší doba bronzová, z jeho výplně pochází zlomek čelisti. V obou případech je nutné vzít v potaz, že lidské skelety se na lokalitě poměrně běžně vyskytují v rámci komponenty starší doby bronzové – ke dvěma zmiňovaným případům z obj. 505 a 500/02 lze přičíst ještě prostorově blízký nález z roku 2005 (Baarová 2006). Proto nelze vyloučit, že zlomek z objektu 506 představuje intruzi ze starších situací a jeho případné zařazení do soupisu nálezů antropologického materiálu střední nebo mladší doby bronzové by mělo být doprovázeno odpovídající kritikou pramene. Na tomto místě je na podrobnější interpretace rezignováno.

4.5 Osteologický soubor

Zvířecí kosterní materiál (n = 825), lidské kosti (n = 8) a malakofauna (n = 1) pocházejí z 34 objektů, které jsou datovány od starší po mladší dobu bronzovou (tab. 1). Druhová a anatomická determinace byla provedena zejména podle Schmidové (1972), Červeného et al. (1999) a Franceové (2009). K rozlišení kostí ovce a kozy domácí byly využity výsledky srovnávacího studia obou těchto taxonů podle Boessnecka et al. (1964). Jelikož je jejich odlišení z důvodu špatného zachování kostí problematické, byla definována kategorie ovce/koza domácí, kam jsou tyto kosti řazeny.

Druhově blíže neurčitelný materiál byl zařazen do velikostní kategorie (VMV - velmi malá velikost/hlodavci; MV - malá velikost/zajíc polní; MV-SV – malá velikost až střední velikost/bobř evropský, pes domácí; SV – střední velikost/ovce/koza domácí, prase domácí; SV-VV – střední velikost až velká velikost/prase domácí/divoké; VV – velká velikost/tur domácí, kůň domácí, jelen evropský). Věk byl stanoven na základě srůstu epifýz kostí (Schmid 1972; Reitz/Wing 2008) a výměny a erupce zubů (Červený et al. 1999). Determinace pohlaví byla provedena podle Schmidové (1972). Metodika měření byla přejata z publikace von den Drieschové (1976). Na základě délkových parametrů příslušných kostí byly vypočítány kohoutkové výšky (Driesch/Boessneck 1974). Všechna měření byla prováděna za pomoci digitálního posuvného měřidla Kinex 300 mm/0,01 mm. Naměřené hodnoty jsou udávány v milimetrech (mm). Sledovány byly i tafonomické a antropogenní zásahy (Lyman 1994; Dokládal 1999; Thurzo/Beňuš 2005), patologické změny byly hodnoceny na základě Horáčkové et al. (2004).

Druhové zastoupení

V drnovickém materiálu bylo určeno celkem osm taxonů (obr. 19): tur domácí (*Bos taurus*), ovce/koza domácí (*Ovis aries/Capra hircus*), prase domácí (*Sus domestica*), pes domácí (*Canis familiaris*), pratur (*Bos primigenius*), jelen evropský (*Cervus elaphus*), prase divoké (*Sus scrofa*), velevrub (*Unio* sp.), křeček polní (*Cricetus cricetus*) a člověk (*Homo sapiens sapiens*). Druhové zastoupení bylo hodnoceno pro jednotlivé časové úseky doby bronzové zvlášť (obr. 20). Objekty, u kterých nebyla jasná datace, nebyly do hodnocení zahrnuty. Složení materiálu však odpovídá výše uvedeným taxonům. V datovaných objektech je nejhodnotněji chovaným zvířetem tur domácí s výjimkou středodunajské mohylové kultury, kde dominují drobní přežvýkavci – ovce a koza domácí. Dalším hospodářským zvířetem je prase domácí, které bylo v mladší době bronzové na druhém místě. Lovná fauna je v souboru zastoupena minimálně, zpravidla ji tvoří jen několik kostí (do 2 %).

Anatomické zastoupení

Z kosterních zbytků byly na drnovickém sídlišti objeveny nejen kosti končetin, ale také axiálního skeletu, které představují kuchyňský a řeznický odpad. Jedná se o odpad smíšený, kde převládají kosti, které bývají za normálních okolností obaleny svalovinou a kosti méně bohaté na maso, které nejsou vhodné ke konzumaci (např. kosti autopodií). Materiál byl silně fragmentární, což znemožnilo přesnou druhou determinaci, avšak poukazuje na hojně využití člověkem (např. získávání morku). Pokud stav kostí dovoľoval, byly podrobeny morfometrické analýze (tab. 2).

Věková struktura hospodářských zvířat

Chov na lokalitě byl hodnocen souhrnně pro celou dobu bronzovou, neboť v souboru nebylo dostatek kostí pro rekonstrukci porážkového věku v jednotlivých časových intervalech. Věková křivka vychází především ze srůstu epifýz kostí. Variabilní zastoupení věkových kategorií indikuje, že domácí zvířata byla využívána nejen jako masitý zdroj, ale také za účelem sekundárních produktů jako je vlna, mléko a práce (viz patologie), popřípadě hovězí kůže (obr. 21). Na mléčnou produkci mohou poukazovat zuby juvenilních jedinců ovce/kozy domácí, kteří byli po odstavení poraženi, nebo byl jejich přístup k mléku omezen a samice mohly být po nějakou dobu dojeny.

Determinace pohlaví domácí/lovné fauny

Pohlaví bylo určeno pouze u prasete domácího z objektů datovaných do mladší doby bronzové na základě odlišné morfologie spodních a horních špičáků. Determinováni byli dva jedinci samčího pohlaví a jedna samice. Nalezený fragment parohu patří samci jelena evropského.

Výpočet kohoutkových výšek domácích zvířat

Výška v kohoutku byla stanovena u psa domácího na základě holenní kosti z objektu 508 na 46,4 cm, a u ovce/kozy domácí na 64,3 cm (záprstní kost z objektu 518C a nártní kost z objektu 541).

Tafonomické a antropogenní zásahy na kostech

Na kostěných fragmentech z Drnovic byly zjištěny stopy spálení/opálení v barvě černé a šedé (stupeň spálení II – zčásti dokonalý až III – dokonalý, teplota spalování 400-550 °C), které dokládá pálení v ohni, stopy okousání od masožravců (psů) a hlodavců, zasintrování a zelenavé zabarvení od kovu. Různě orientované stopy řezání a fragmentárnost materiálu poukazují na skutečnost, že se jedná o kuchyňský odpad, který byl hojně využíván člověkem. Obecně lze ovšem říci, že mechanické zásahy na kostech a stopy po lidské činnosti nebyly v souboru nikterak hojným jevem.

Patologické změny

Mírné zátěžové patologie (tzv. osteofyty) byly pozorovány na proximálním prstním článku tura domácího z objektu 544 středodunajské mohylové kultury, proto se lze domnívat, že hovězí dobytek byl na lokalitě využíván k práci nebo tahu. Druhým patologickým poškozením je abnormálně abradovaný molár téhož druhu z únětického objektu 511.

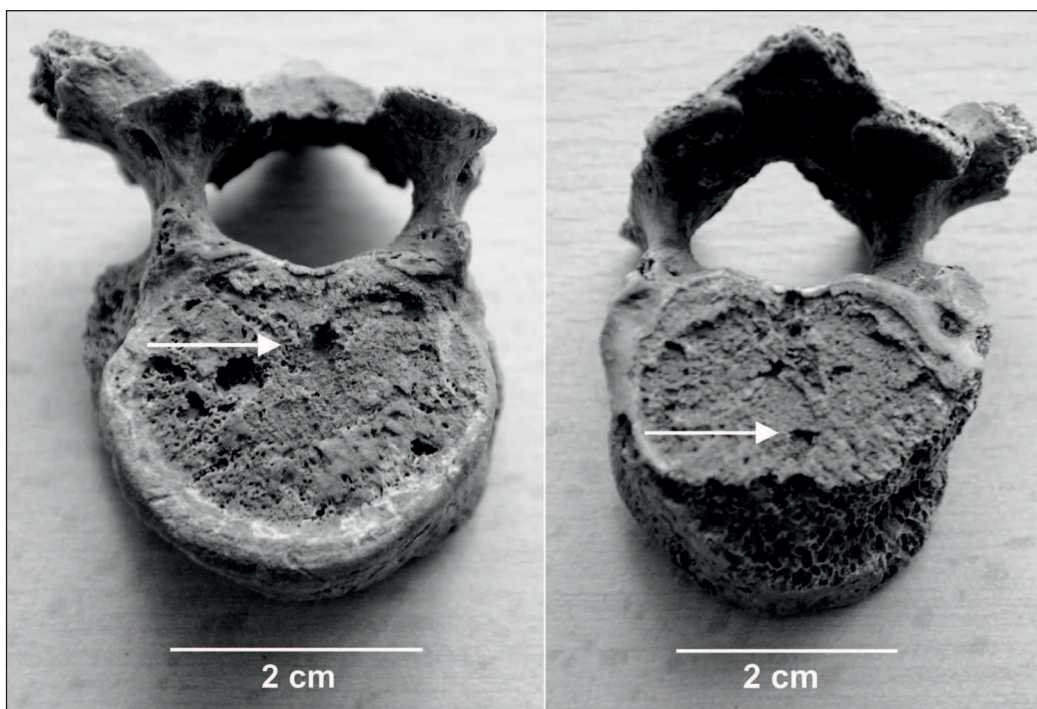
Parohová industrie

V souboru byl nalezen fragment parohu jelena evropského z objektu 508 (mladší doba bronzová), který nese stopy opracování.

Antropologický materiál z objektu 526

Kromě zvířecích kostí bylo v objektu 526 nalezeno také osm zlomků kostí člověka: 2 x fragment pánve, 3 x fragment holenní kosti, 1 x hrudní obratel, 1 x záprstní kost a 1 x fragment žebra. Podle velikosti kloubní jamky pánve a záprstní kosti by se mohlo jednat o muže. Na těle hrudního obratle byly zjištěny projevy deformační spondylózy, tzv. Schmorlovy uzly (okrouhlé nebo lineární deprese), které vznikají rychlým růstem v době dospívání, kdy dojde k vyhřeznutí meziobratlové destičky (obr. 22).

5. Drnovice – Dombas. Záchranný výzkum z roku 2013

Obr. 22: Hrudní obratel se Schmorlovými uzly.
Fig. 22: Thoracic vertebra with Schmorl nodes.

Na pravém břehu Drnůvky, na jihovýchodním okraji intravilánu obce, jsou uváděny dnes nedohledatelné nálezy ze střední doby bronzové z ulice Trávníky (*Kouřil/Janák 1980, 31*). V souběžné ulici Dombas byla sídelní komponenta střední doby bronzové odkryta při výzkumu vedeném B. Mikulkovou v roce 2013 (obr. 1: 3). Během výstavby inženýrských sítí pro rozšíření zástavby obce byly v trase komunikace zjištěny tři izolované objekty, z nichž jen jediný obsahoval datovatelné nálezy (uloženo v M Vyškov pod inv. čísly A107101-107179). Obj. 501 nepravidelně obdélného půdorysu o rozměrech 2,2 x 1,7 m obsahoval početný keramický inventář sestávající z několika fragmentárních nádob a kompletního džbánku (obr. 14: B). V souboru převažují hrubé užitkové tvary (zásobnice – obr. 14: 13, hrnce – obr. 14: 10, 12), chronologicky citlivější tvary představují oba džbánky (obr. 14: 6, 9). Zejména nízký souvisle svisle žlábkovaný džbánek odkazuje spíše na mladší, případně v pojetí J. Říhovského pozdní stupeň SMK (*Říhovský 1982, 16, 20*), čemuž by odpovídala i absence ryté výzdoby. Keramický soubor doplňuje několik dalších nálezů, především závaží dobově nejběžnějšího typu:

Obj. 501:

A107175 – menší jehlancovitě závaží se svislým otvorem, částečně přepálené a deformované; dél. strany 40 mm, výš. 90 mm, 183 g; obr. 14:11

A107173 – pískovcová/prachovcová deska, neopracováno, pravidelný trojúhelník, dél. max. 220 mm, 1050 g;

A107176 – valoun, 645 g.

Přilehlé objekty 500 a 502 jsou běžné jámy kruhového půdorysu typu 2, celá zachycená situace je do značné míry pro nálezový obraz sídelních areálů SMK typická. Přes fragmentárnost odkryvu je zřejmé, že sídelní komponenta se projevuje jedinou datovatelnou jámou, do níž bylo uloženo velké množství sekundárního odpadu.

Poslední komponenta střední doby bronzové z k. ú. Drnovic je zmiňována J. Doleželem, nepočtený keramický soubor pochází ze sídlištních objektů zachycených výkopem vodovodu v trati U propasti na rozhraní katastrů Drnovic a Vyškova (obr. 1: 4; *Doležel 1993*). Vzhledem k minimu dostupných informací a nemožnosti revize je tato skutečnost zohledněna pouze v podobě příslušného mapového bodu.

6. Sídelní areály střední doby bronzové – souhrn poznatků

V katastrálním území Drnovic u Vyškova známe díky dobrému stavu výzkumu celkem čtyři pozůstatky sídelních areálů střední doby bronzové. Ve dvou polohách zkoumaných výkopem se tyto komponenty projevují jako prostorově omezený shluk objektů kruhového půdorysu (Za lesní správou) či jako izolovaný objekt s množstvím nálezů (Dombas). V obou případech je zřejmé, že jde o projevy pro moravskou SMK charakteristické – v prvním případě najdeme dobré analogie v blízkých sídelních areálech v Topolanech 2, Ivanovicích n. H. 3 či v Těšeticích (*Parma 2011; Podborský 1964*), v druhém případě můžeme uvést polohy Vyškov 1 nebo Ivanovice n. H. 7 (*Parma 2011; Parma/Šmíd 2013*). Z hlediska bližšího chronologického zařazení všech lokalit není patrný žádný jasný trend, oba tyto archeologické projevy sídelních aktivit jsou tedy souběžné. Patrně se v obou případech jedná o projevy stejné malé základní ekonomické jednotky, snad jediné usedlosti, přičemž přítomnost či absence podzemních sil může přímo souviset s dostupnou skladovací kapacitou v prostorách nadzemních staveb – rozměrné dlouhé domy jistě z prostorového hlediska skladování zásob i osiva umožňovaly (*Bláhová-Sklenářová 2012, 106-108*). Nepočtené zahloubené objekty byly zároveň častěji užívány k přímému ukládání odpadu (soubory velkých fragmentů nádob, často přepálených) či k depozicím se symbolickým významem (keramické depoty; *Palátová/Salaš 2002, 64-73*). Výše popsaná podoba běžného sídelního areálu SMK jako prostorově omezené základní hospodářské jednotky je běžná, ovšem nikoliv jediná – spolehlivě známe i areály s rozlohou výrazně větší, na nichž se nacházela řada současných usedlostí (Olomouc – Slavonín; Lozorno – souhrnně *Bartík/Elschek/Varsik 2013, 39*) – i v tomto případě se ovšem opakuje jen omezené spektrum drobných bodových zahloubených objektů.

Z hlediska chronologického se zdá, že sídelní komponenty střední doby bronzové z Drnovic jsou nesoučasné. Sídelní areál v poloze Za lesní správou lze zařadit do staršího či středního stupně SMK, objekt z polohy Dombas do závěru vývoje SMK, sběry získaný soubor z trati Nivy by snad mohl mít těžiště spíše ve středním či mladším stupni SMK. Pro upřesnění těchto domněnek je ovšem nutné sestavit a spolehlivě vyargumentovat odpovídající chronologickou sekvenci sídlištní keramiky SMK, což není cílem tohoto příspěvku.

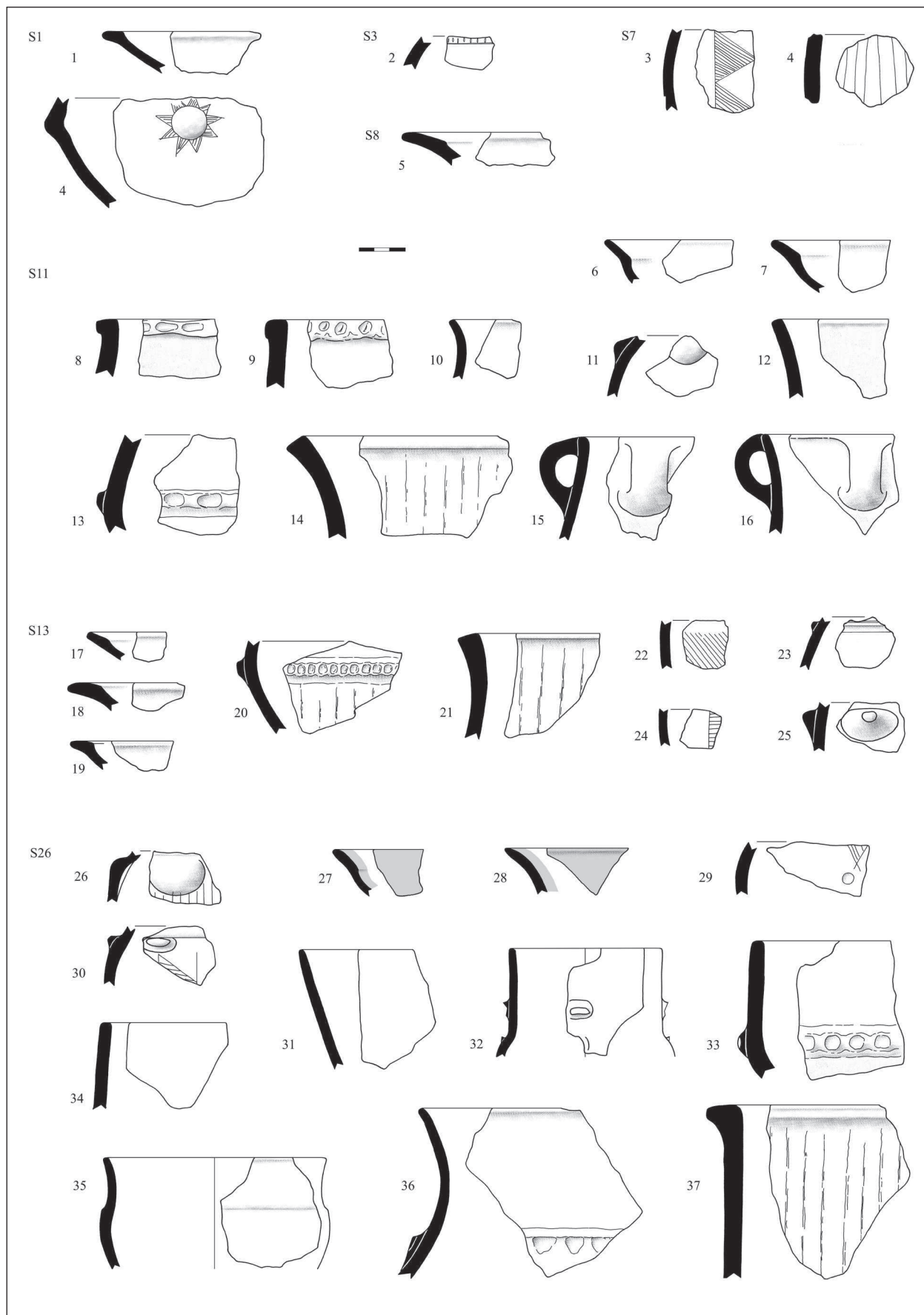
Sídelní komponenta KPP zachycená v poloze Za lesní správou dobře ilustruje jak kontinuitu využití prostoru, tak proměny ve velikosti a stabilitě areálů od počátku mladší doby bronzové – základní trendy na Vyškovsku dobře doložitelné. Z širšího hlediska je shoda využívaného prostoru ve střední a mladší době bronzové jasně prokazatelná, obvyklé jsou posuny v řádech maximálně stovek metrů – vedle zde popsaného případu je rámcová kontinuita

doložena v Topolanech 2 nebo Ivanovicích n. H. 3 (*Parma 2011*). Sídlní areály staršího stupně KPP jsou běžně rozsáhlejší, s počty objektů spíše ve stovkách a s maximální vzdáleností objektů vyšší než ve střední době bronzové. Pokud jsou k dispozici reprezentativní výřezy, je častá i kontinuita jejich využívání od časného až po střední stupeň KPP (takto Ivanovice n. H. 6 a 7, Vyškov – Nouzka; *Parma/Šmíd 2013; Parma et al 2014*). Přelom mladší a pozdní doby bronzové je v řadě ohledů na Vyškovsku výrazně větším horizontem diskontinuity a změn v sídelní síti než přelom střední a mladší doby bronzové.

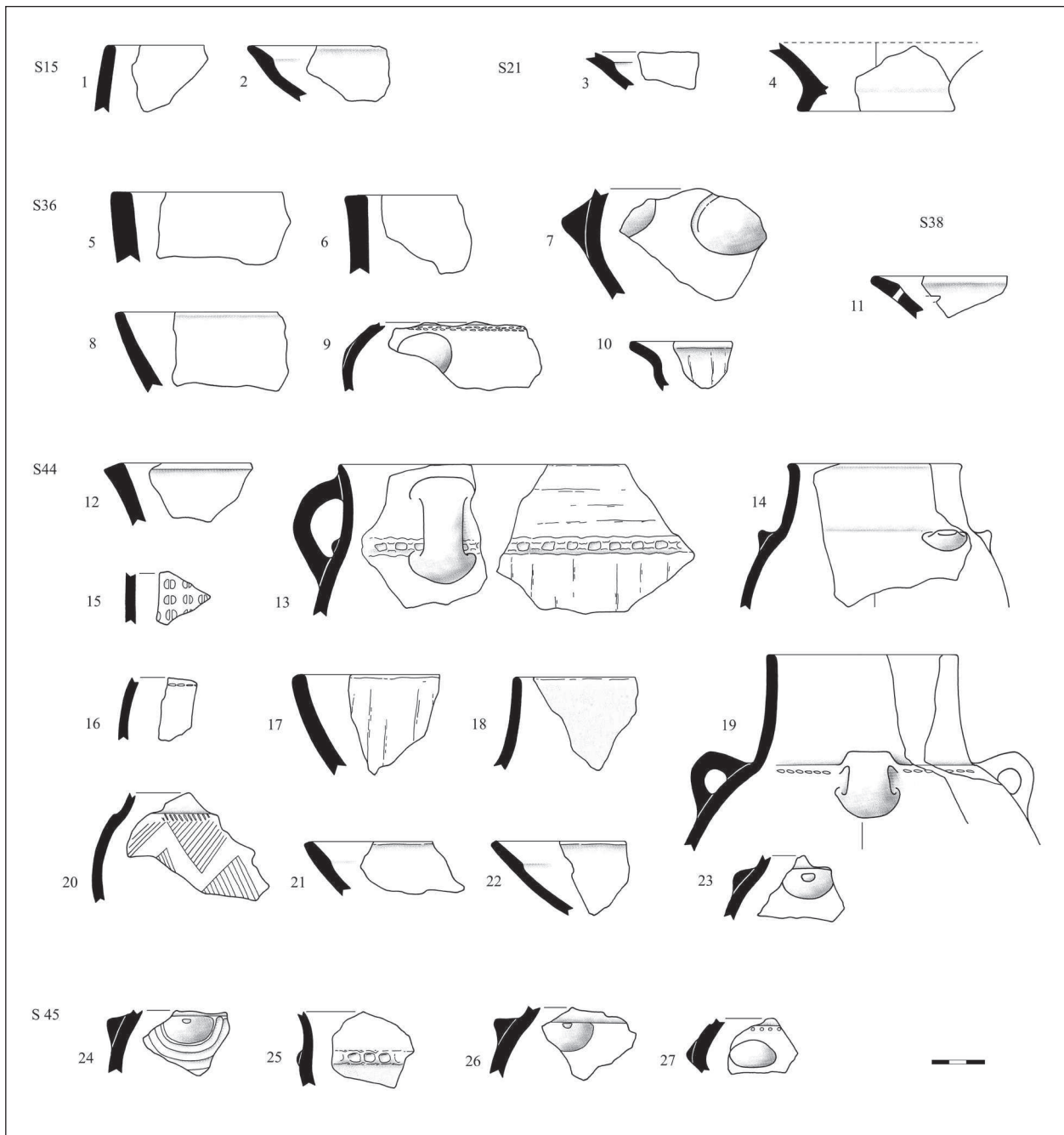
Pro základní charakteristiku ekonomiky střední a mladší doby bronzové je důležitý každý relevantní příspěvek, neboť primárních dat je dosud publikováno jen málo. Zpracování osteologického souboru ze sídelního areálu v trati Za lesní správou ukazuje na značné proměny spektra chovaných zvířat v průběhu doby bronzové a zajímavé je i srovnání s jediným dalším publikovaným souborem SMK z Olomouce-Slavonína, jehož složení je dosti odlišné (*Roblíčková 2003, 472, 473*). K dosažení relevantních závěrů bude ovšem nutné shromáždit větší množství dat, a to i paleobotanických, jež pro Drnovice k dispozici nejsou (vzorky nebyly odebrány).

7. Závěr

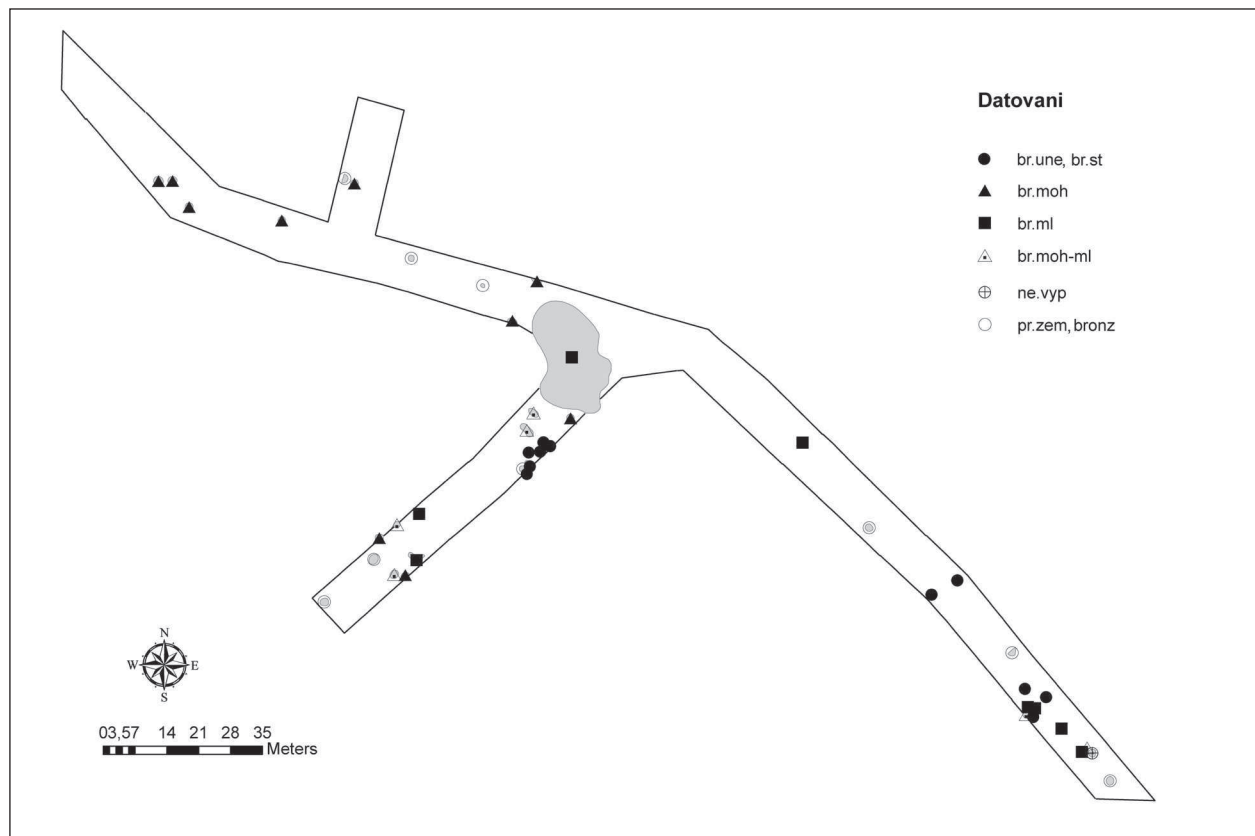
Na příkladu malého území s velkým množstvím dat lze dobře demonstrovat, že sídelní areály střední doby bronzové se na Moravě projevují především jako menší jednotky odpovídající spíše jednotlivým usedlostem, které se poměrně dynamicky posunují v prostoru. Zároveň je zřejmé, že musela existovat poměrně hustá síť těchto jednotek, neboť přes jejich často obtížnou zachytitelnost jsou odkryvány v poměrně velkém množství. Z širšího regionálního srovnání vyplývá, že v oblasti Vyškovské brány často sdílejí shodné polohy se sídelními areály mladší doby bronzové, ty jsou ovšem zpravidla rozsáhlejší a prostorově stabilnější, běžně s dlouhodobým osídlením během celé starší fáze KPP. Tyto poznatky jsou plně v souladu se situací na jižní Moravě a patrně i v přilehlých oblastech dolního Rakouska a západního Slovenska, proto může být region Vyškovské brány vnímán jako vhodné modelové území pro studium dynamiky vývoje sídelních areálů střední a mladší doby bronzové.

Obr. 2 Drnovice – Nivy. Sběry M. Daňka, výběr nálezů; S – číslo sáčku.
 Fig. 2. Drnovice – Nivy. M. Daňek's collections, selection of finds; S – bag number.

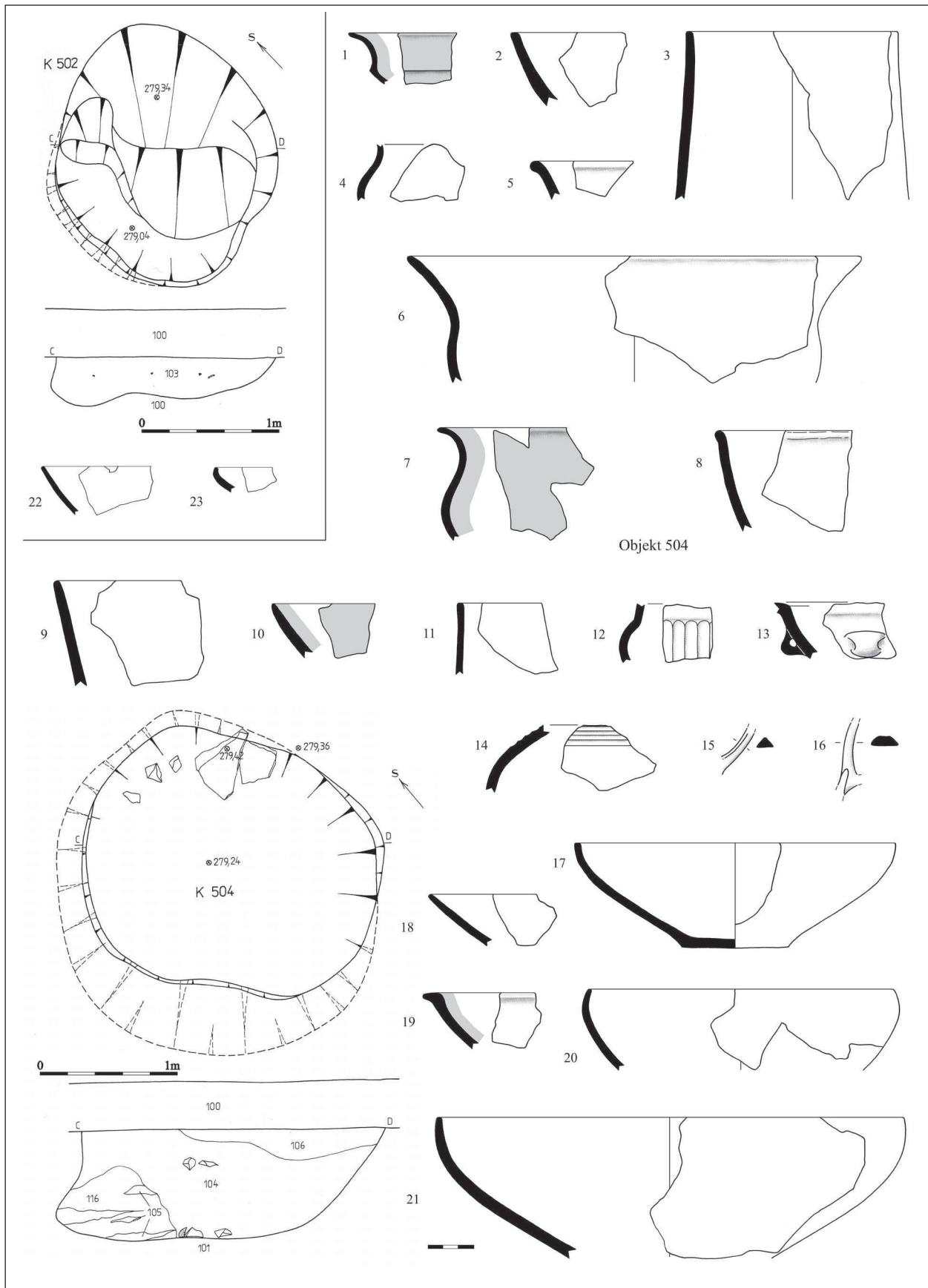

Obr. 3 Drnovice – Nivy. Sběry M. Daňka, výběr nálezů; S – číslo sáčku.
 Fig. 3. Drnovice – Nivy. M. Daňek's collections, selection of finds; S – bag number.

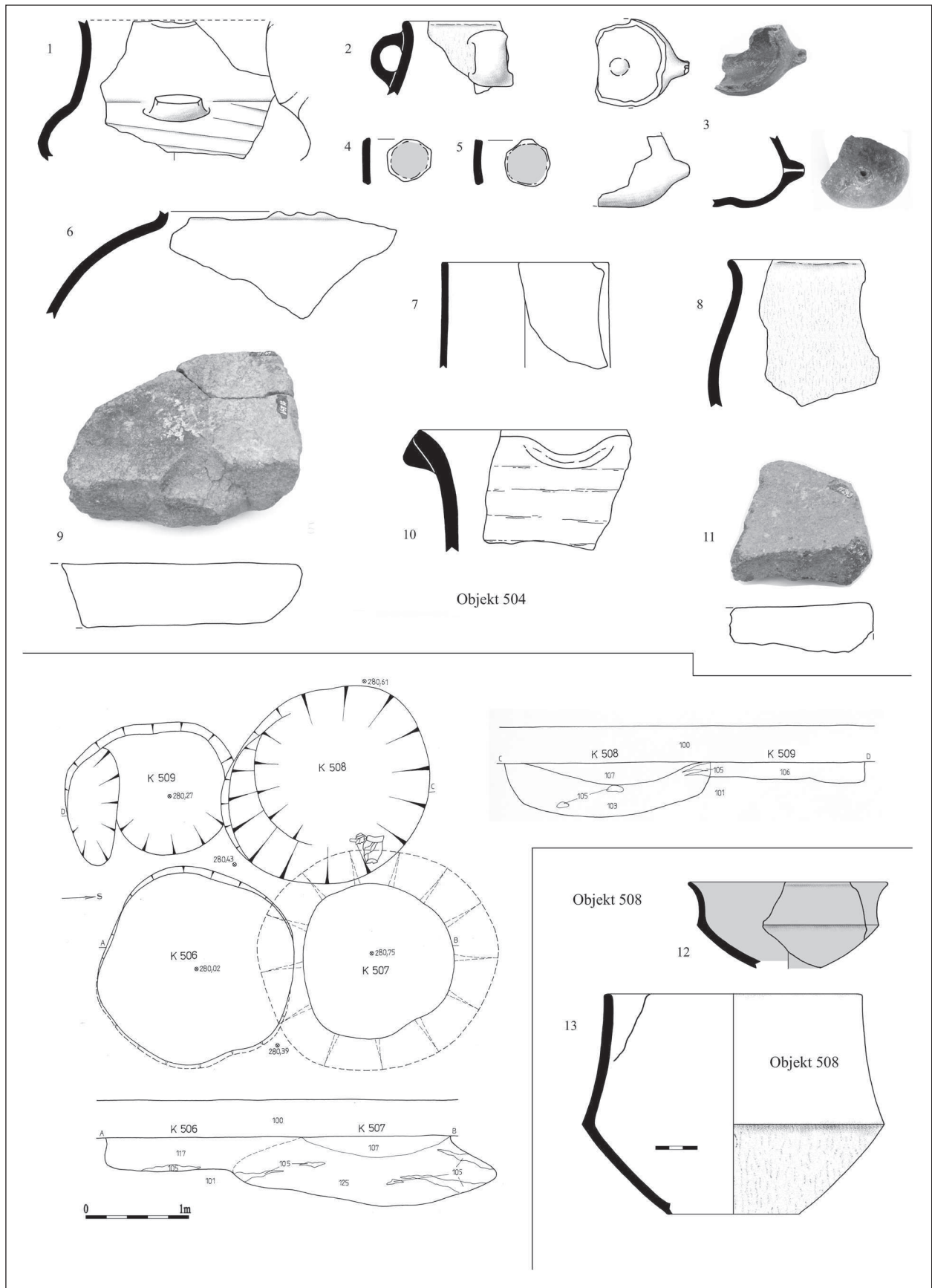
Obr. 4 Drnovice – Za lesní správou. Celkový plán výzkumu z roku 2001 s datací zkoumaných objektů. Br.une – k. únětická, br. st – starší d.b., br.moh – k. mohylová, br.ml – mladší doba bronzová, ne.vyp – k. s vypíchanou keramikou.

Fig. 4. Drnovice – *Za lesní správou*. Overall plan of survey conducted in 2001 with the dating of the objects surveyed. Br.une – Únětice Culture, br.st – Early Bronze Age, br.moh – Tumulus Culture, br.ml – Late Bronze Age, ne.vyp – Stroke-Ornamented Pottery Culture.

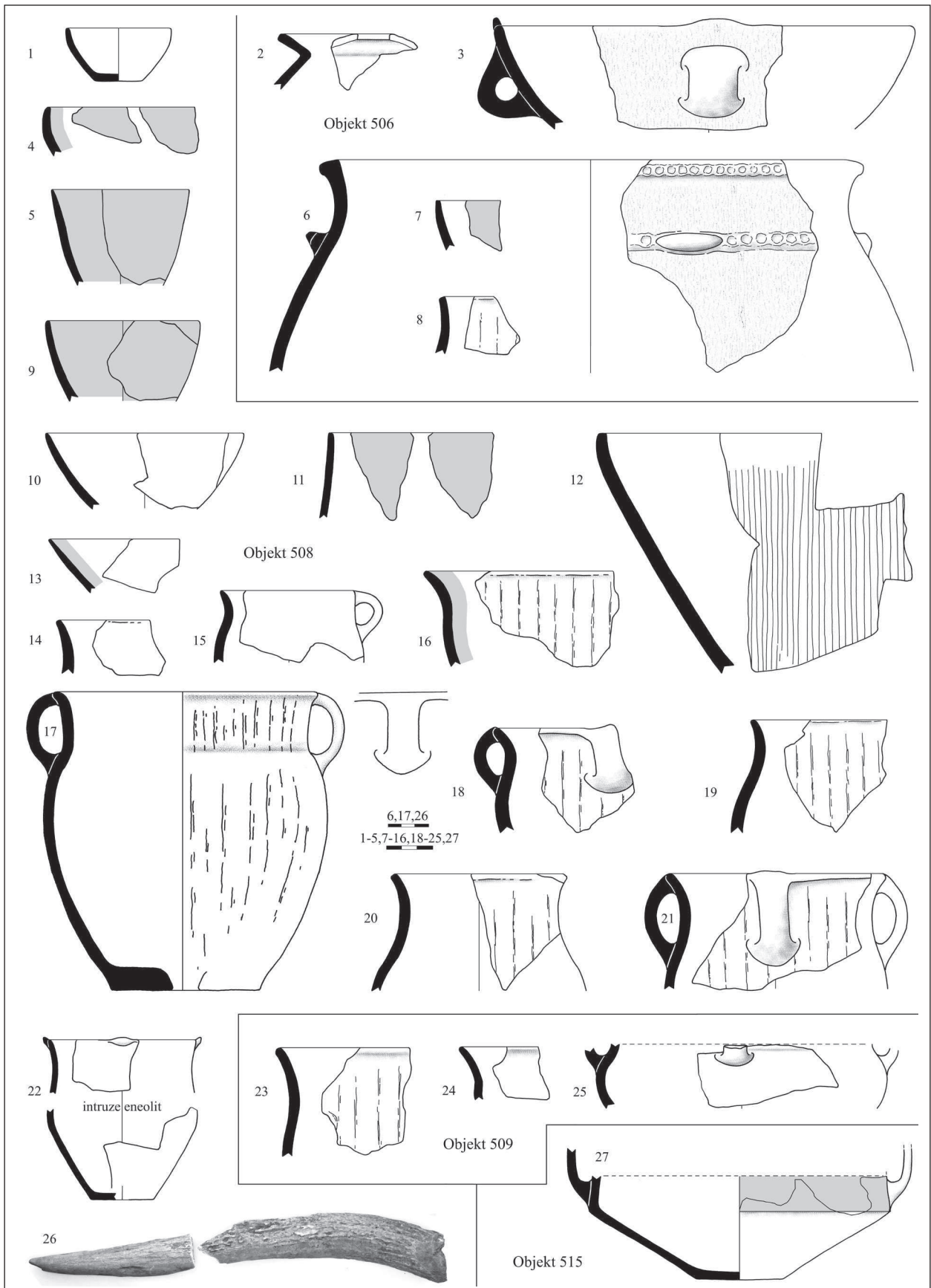
Obr. 5 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 5. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

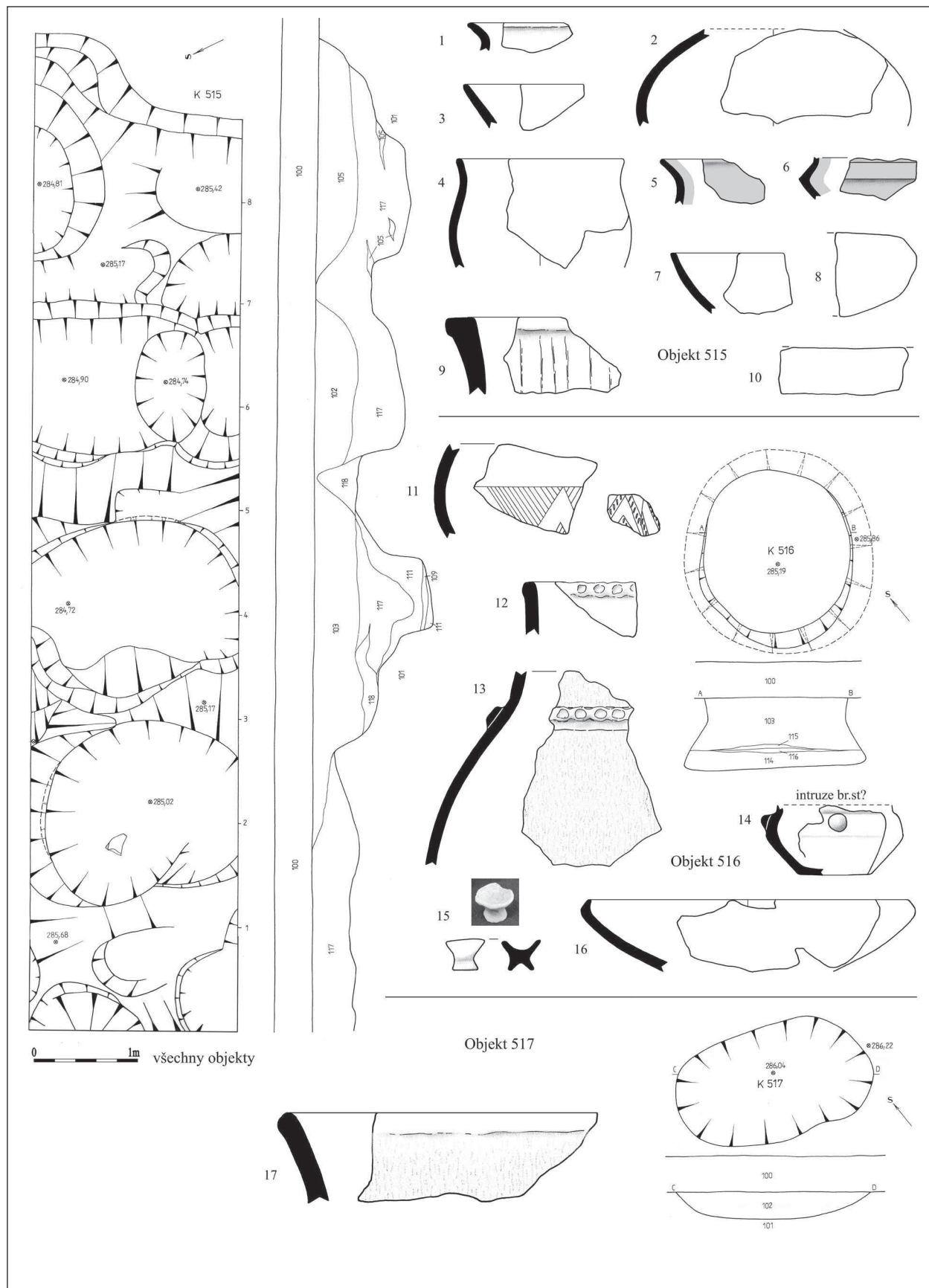
Obr. 6 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 6. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

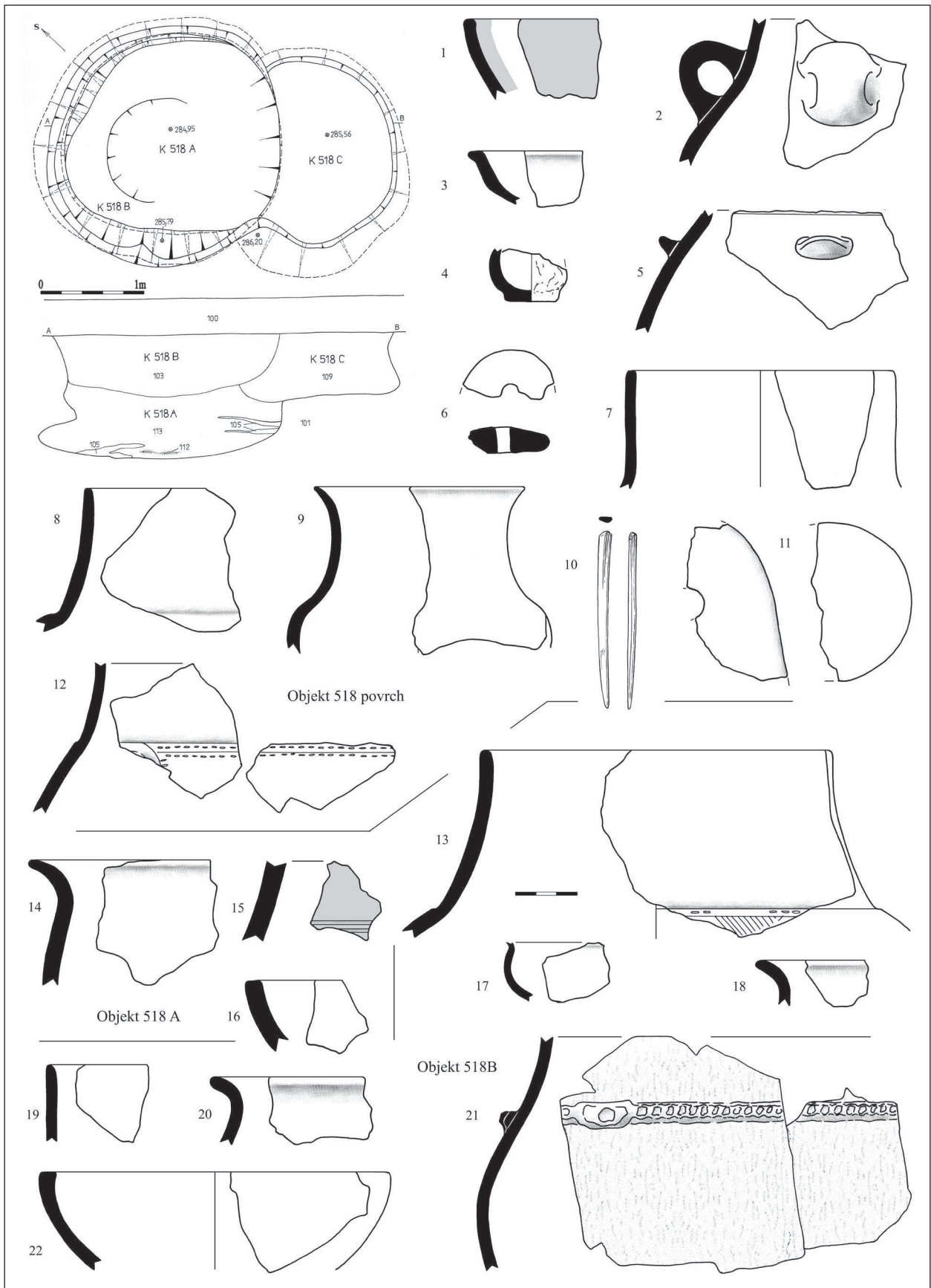
Obr. 7 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 7. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

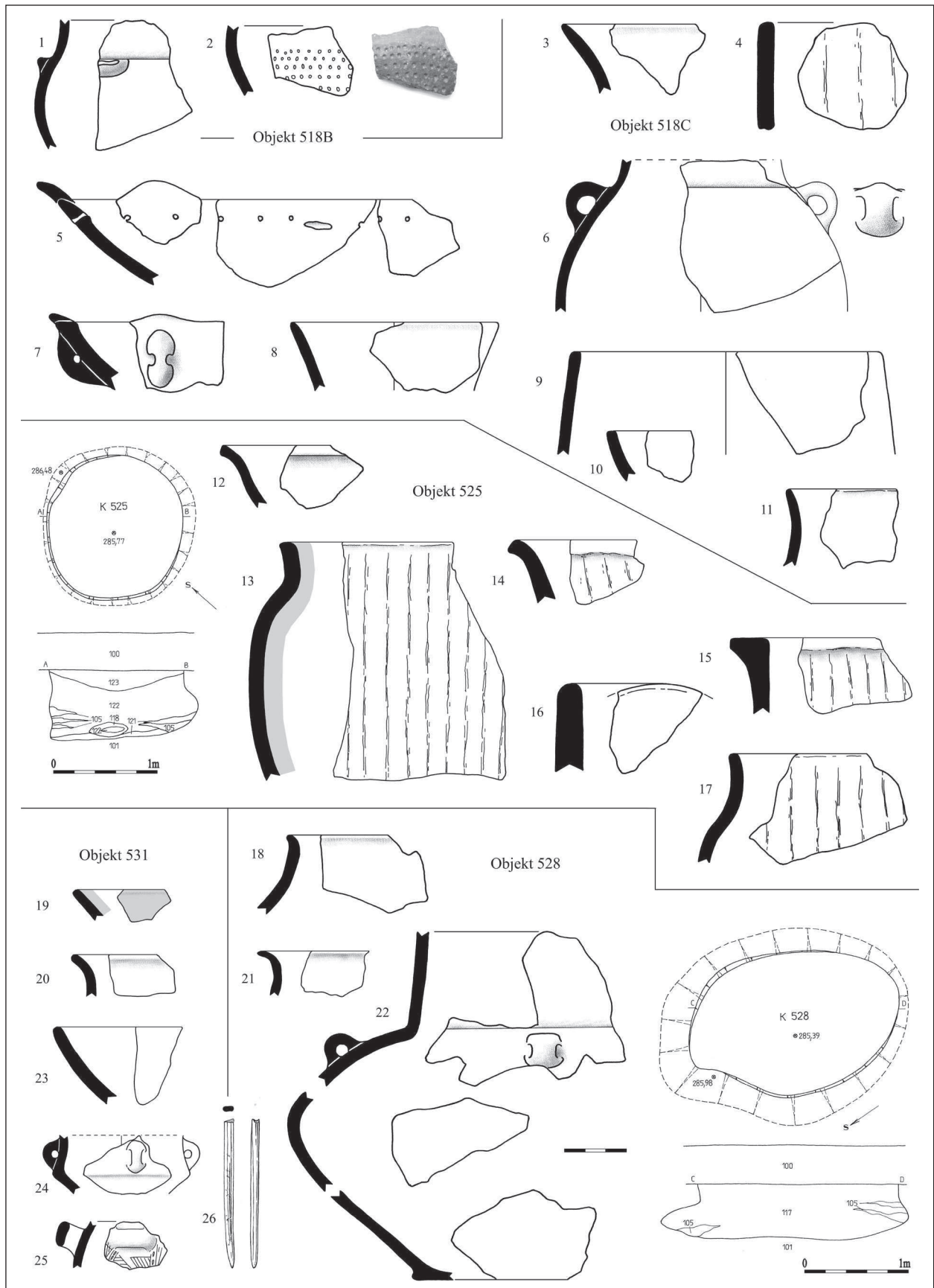
Obr. 8 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 8. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

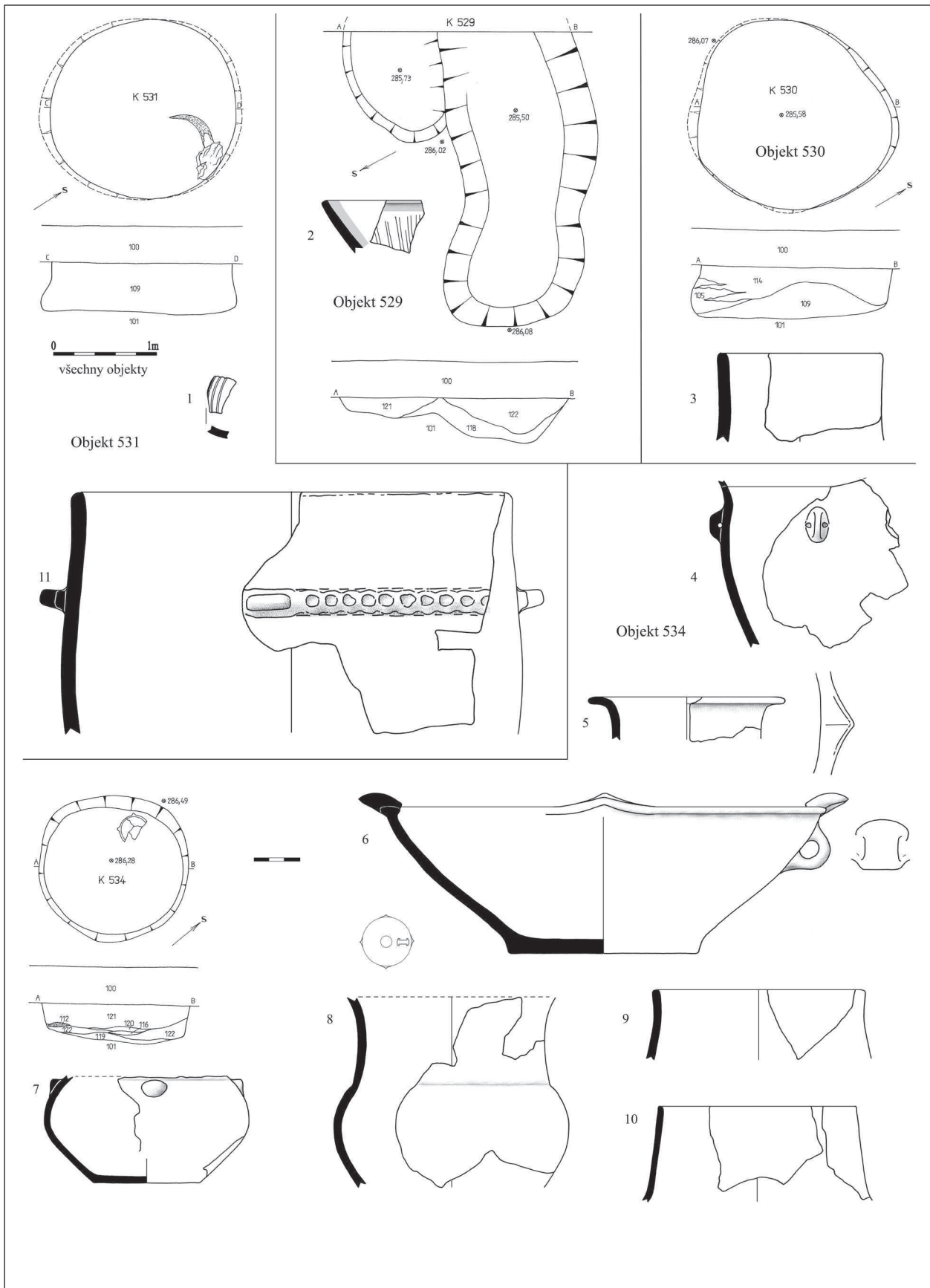
Obr. 9 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 9. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

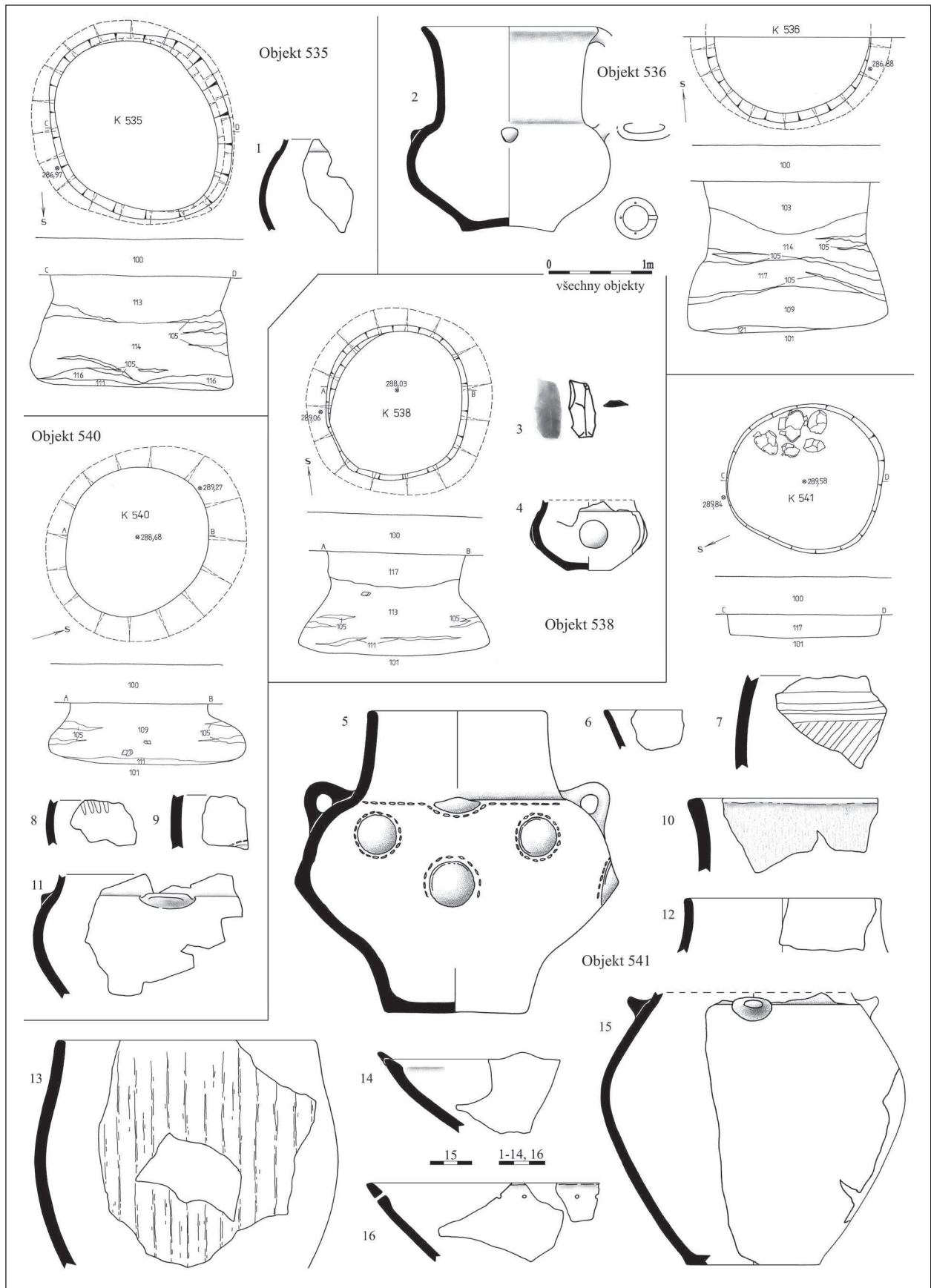

Obr. 10 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 10. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

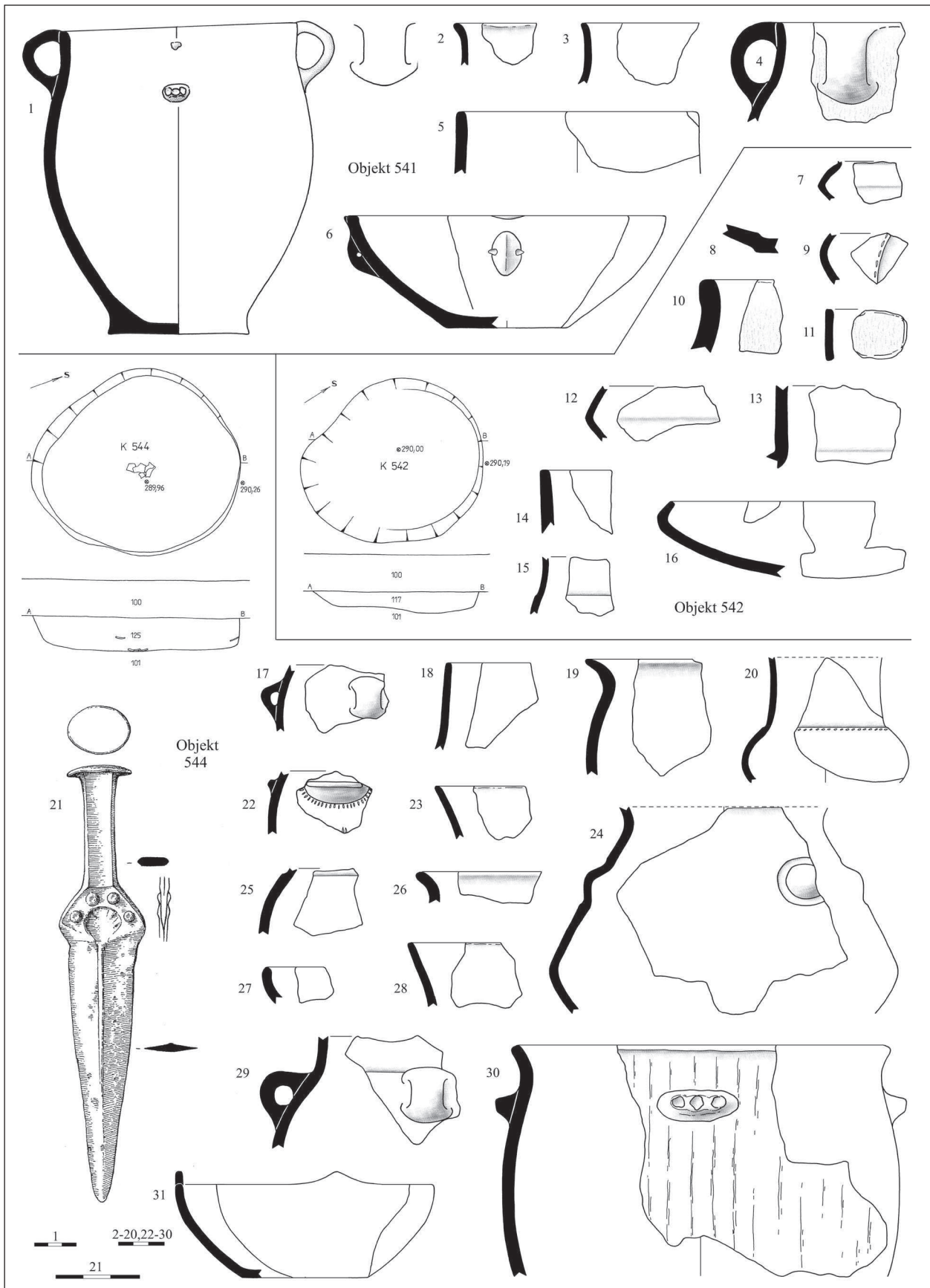

Obr. 11 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.
 Fig. 11. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

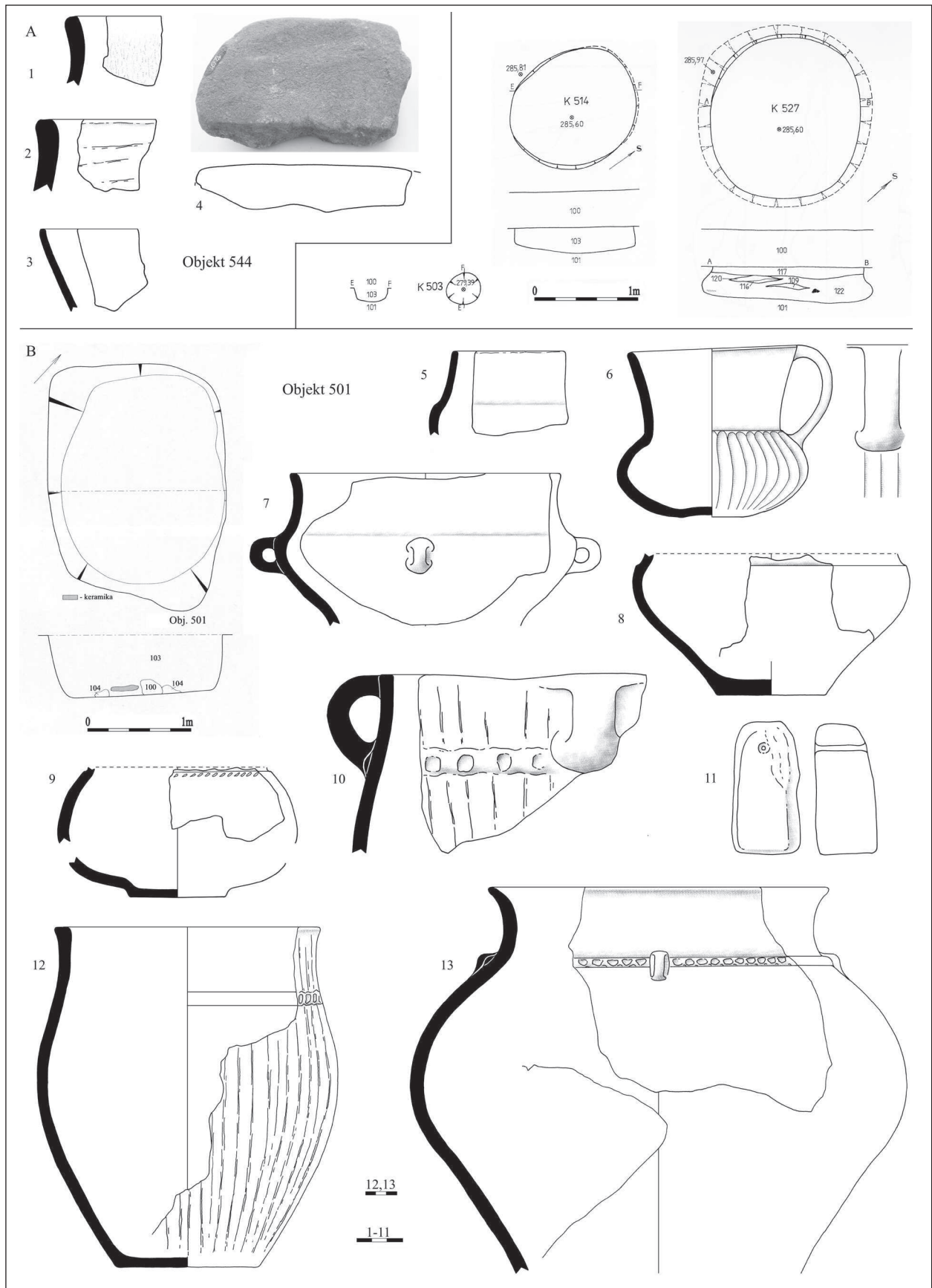

Obr. 12 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.

Fig. 12. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

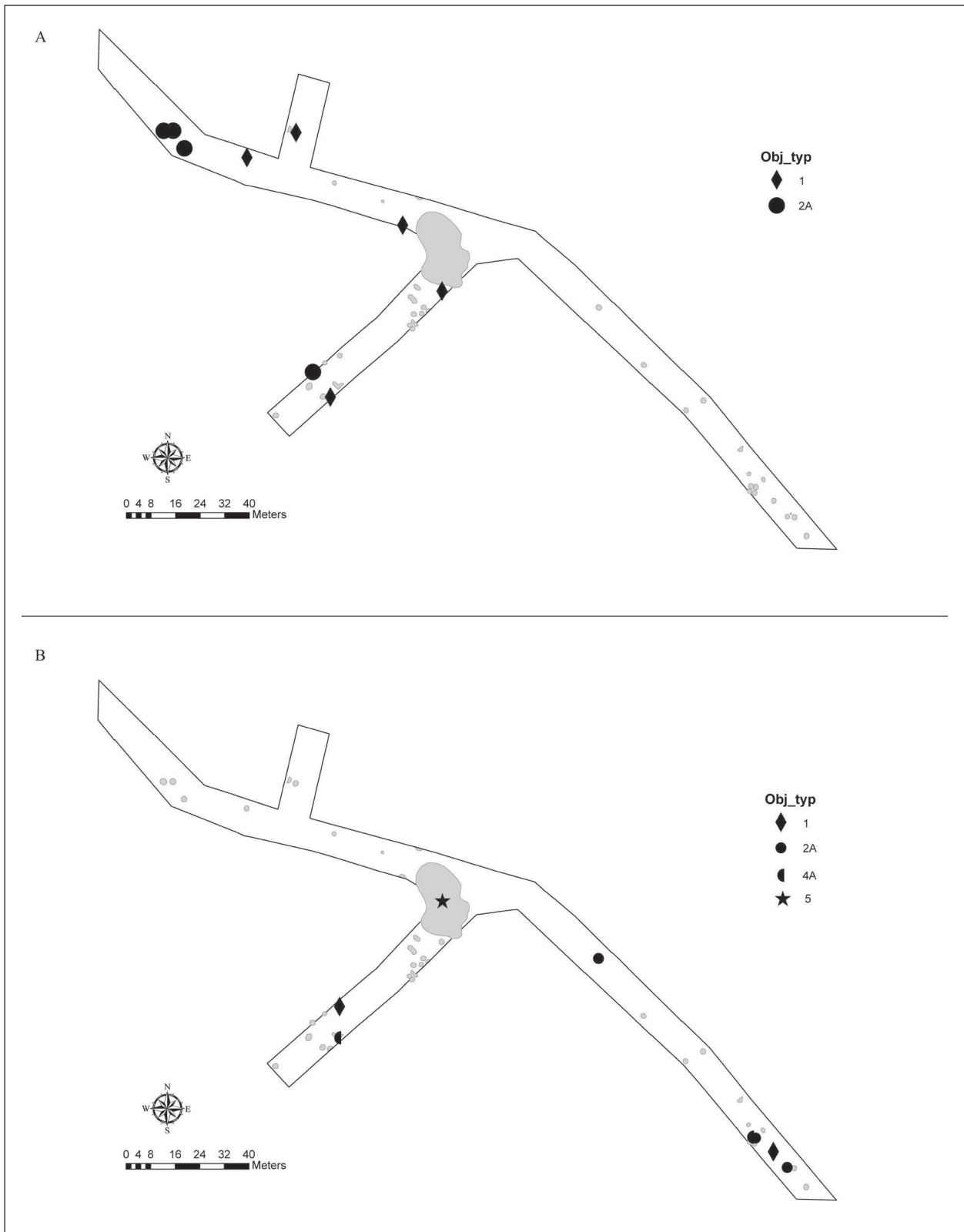

Obr. 13 Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001.
 Fig. 13. Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001.

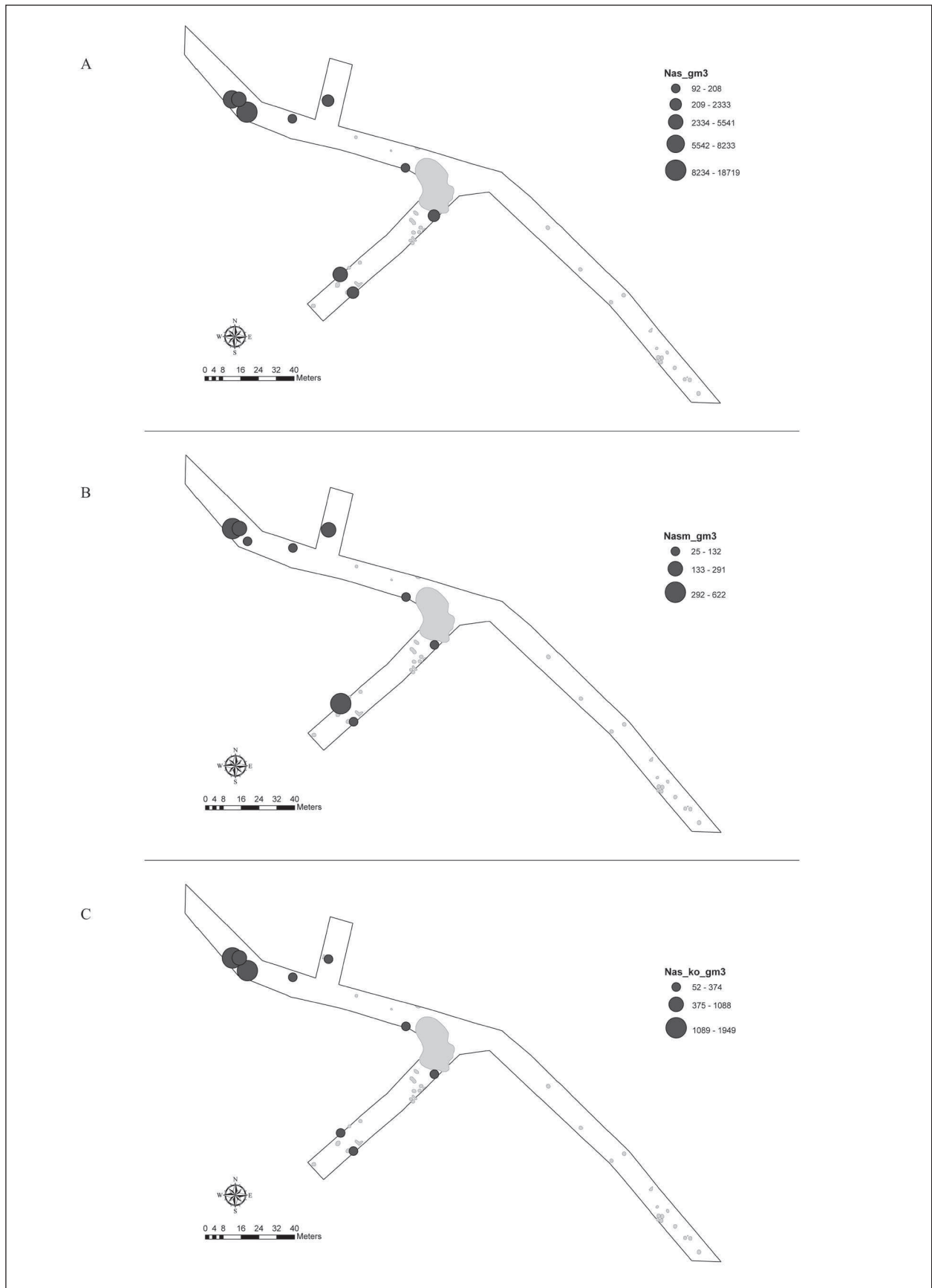
Obr. 14 A – Drnovice – Za lesní správou. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2001. B – Drnovice – Dombas. Výběr situací a nálezů z výzkumu z roku 2013.

Fig. 14. A - Drnovice – Za lesní správou. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2001. B – Drnovice – Dombas. Selection of situations and finds from the survey conducted in 2013.

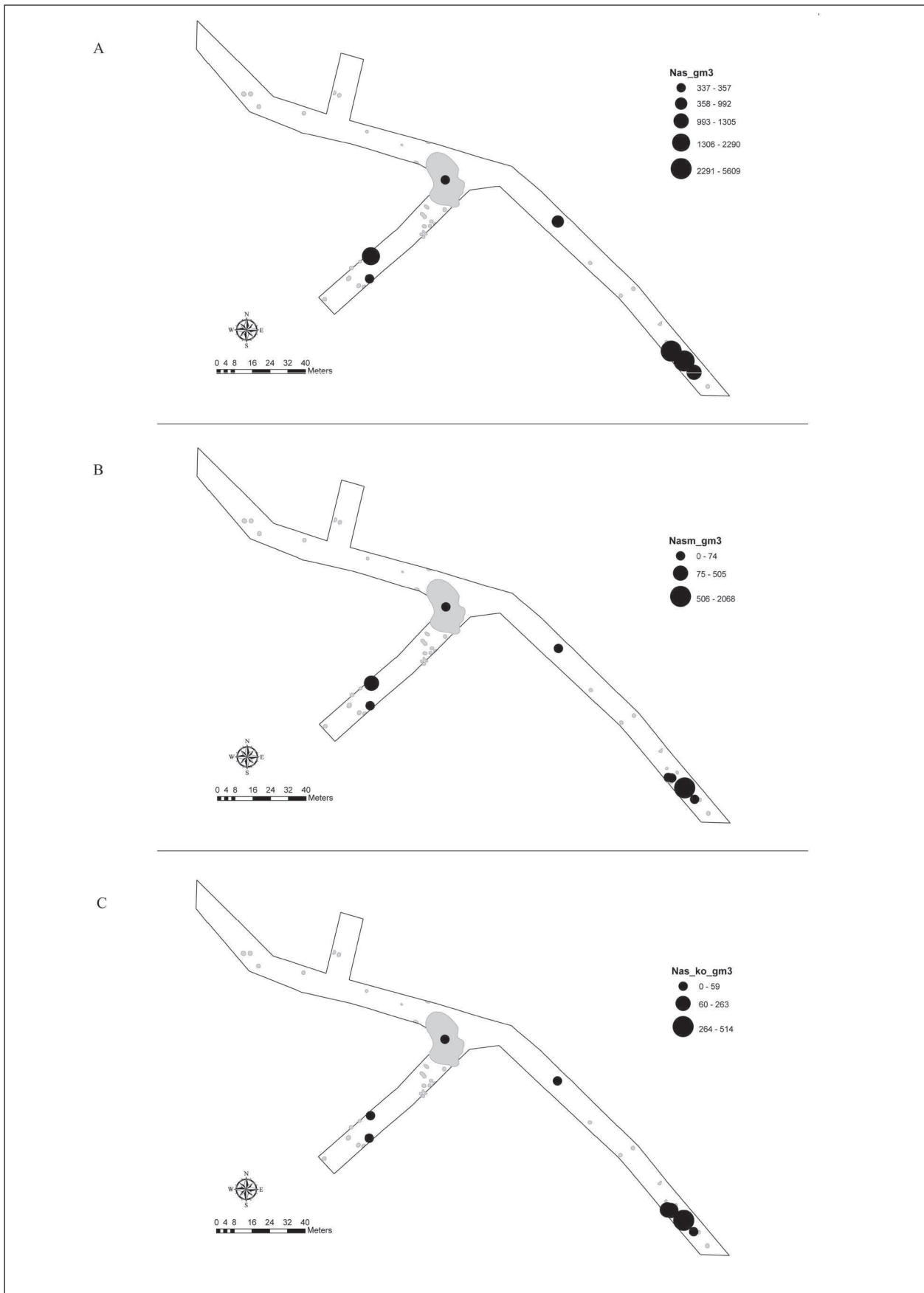

Obr. 15 Drnovice – Za lesní správou. Zastoupené typy objektů jasně datovaných do A – střední, B – mladší doby bronzové; bližší text a *Parma 2015a*.

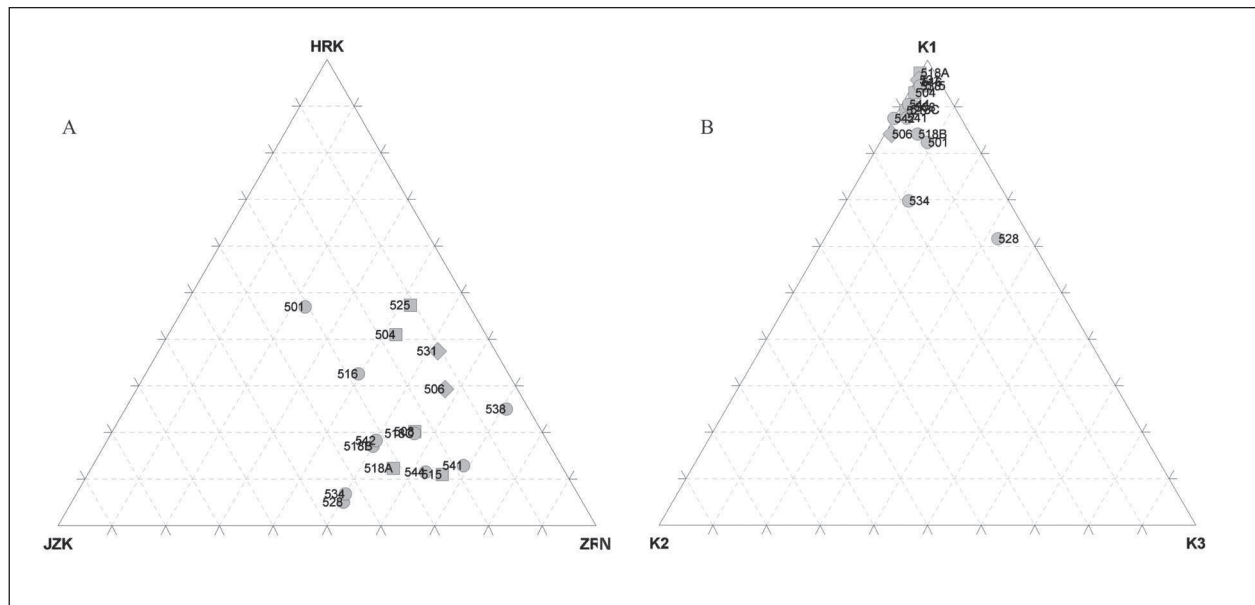
Fig. 15. Drnovice – Za lesní správou. Types of structures clearly associated with: A – Middle Bronze Age, B – Late Bronze Age; for more information see the text or cf. *Parma 2015a*.

Obr. 16 Drnovice – Za lesní správou. Nasycení výplní objektů střední doby bronzové odpadem v g/m³: A – keramika, B – mazanice, C – zv. kosti.
 Fig. 16. Drnovice – Za lesní správou. Waste density of filling of Middle Bronze Age structures expressed in g/m³: A – pottery, B – oak, C – animal bones.

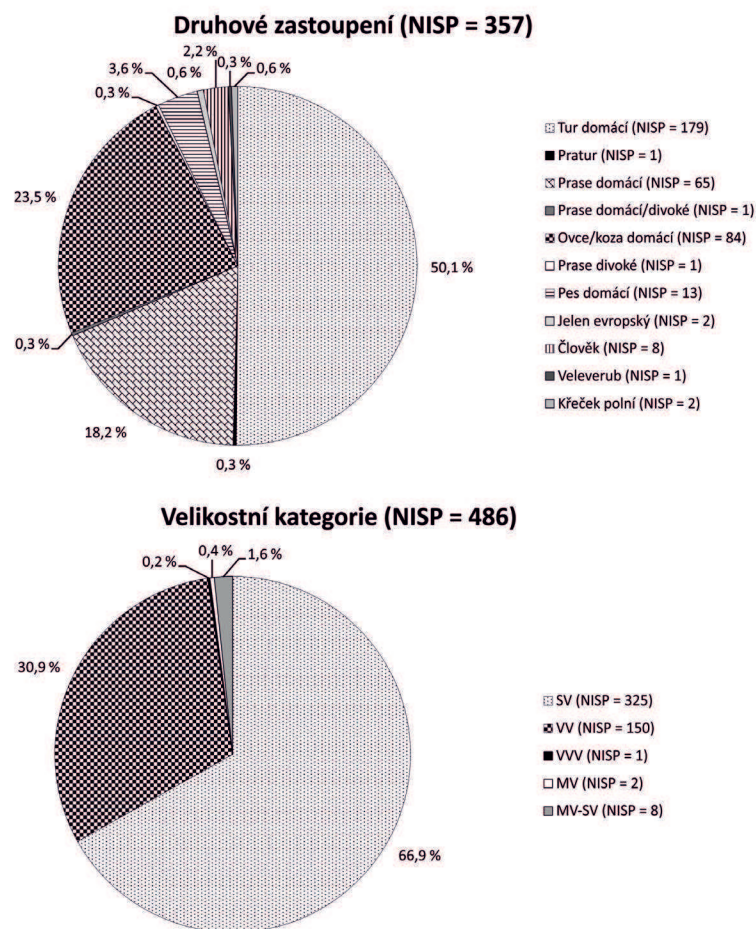

Obr. 17 Drnovice – Za lesní správou. Nasycení výplní objektů mladší doby bronzové odpadem v g/m³: A – keramika, B – mazanice, C – zv. kosti.
 Fig. 17. Drnovice – Za lesní správou. Waste density of Late Bronze Age structures expressed in g/m³: A – pottery, B – daub, C – animal bones.

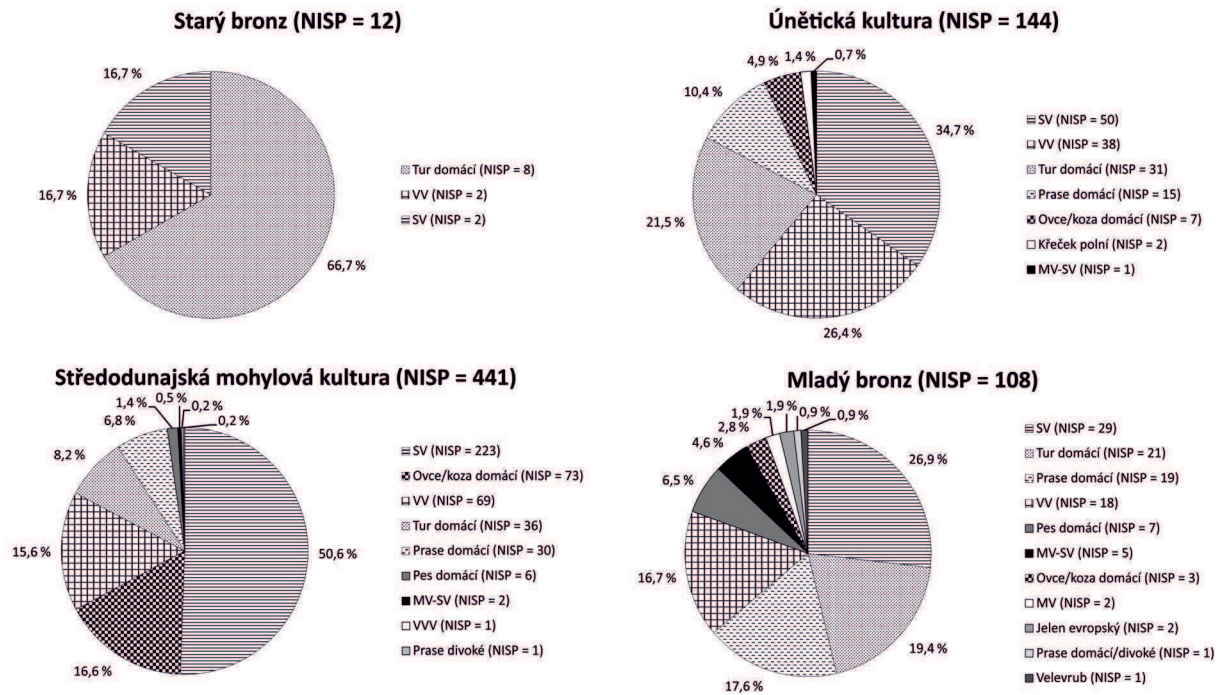
Obr. 18 Drnovice – Za lesní správou, Dombas. Graf s vynesním podílového zastoupení keramických tříd (A) a kategorií fragmentu (B). Kolečko – objekty střední doby bronzové, čtverec – mladší doby bronzové. HRK – hrubozrnná ker., ZRK – zrnitá, JZK – jemnozrnná; K1,2,3 – kategorie fragmentu – 1 nejmenší, 3 největší, blíže viz Parma 2011, obr. 3.

Fig. 18. Drnovice – Za lesní správou, Dombas. Chart showing the percentages of pottery classes (A) and fragment categories (B). Circle – Middle Bronze Age structures, square – Late Bronze Age structures. HRK – coarse-grained pottery, ZRK – grainy pottery, JZK – fine-grained pottery; K1,2,3 – fragment category – 1 – smallest, 3 – biggest, for more information cf. Parma 2011, fig. 3.

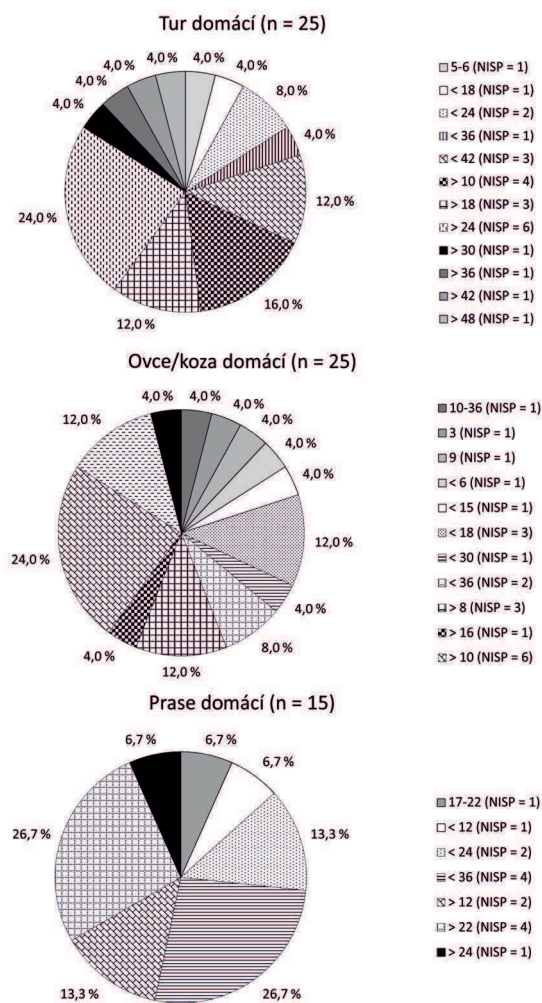

Obr. 19 Celkové druhové zastoupení na lokalitě. MV – malá velikost, MV-SV – malá až střední velikost, SV – střední velikost, VV – velká velikost, VVV – velmi velká velikost. NISP – počet kostí a jejich fragmentů.

Fig. 19: Overall distribution of types at the site. MV – small size, MV-SV – small to medium size, SV – medium size, VV – large size, VVV – very large size. NISP – number of bones and bone fragments.

Obr. 20 Druhové zastoupení podle datace objektů. MV - malá velikost, MV-SV - malá až střední velikost, SV - střední velikost, VV - velká velikost. NISP - počet kostí a jejich fragmentů.
 Fig. 20: Overall distribution of types according to dating of the structures. MV - small size, MV-SV - small to medium size, SV - medium size, VV - large size, VVV - very large size. NISP - number of bones and bone fragments.

Obr. 21 Věková struktura u hospodářských zvířat v měsících. NISP - počet kostí a jejich fragmentů.
 Fig. 21: Age structure of livestock in months. NISP - number of bones and bone fragments.

Objekt	Datace	NISP	Objekt	Datace	NISP
504	mladý bronz	55+1	521	starý bronz	16
505	starý bronz	8	522	starý bronz	12
506	střední nebo mladý	14	524	starý bronz	58
507	starý bronz	26	525	mladý bronz	5
508	mladý bronz	21	526	bronz	13
509	mladý bronz	3	527	střední/mladý	4
510	starý bronz	3	528	střední bronz	6
511	starý bronz	4	529	mladý bronz	3
512	starý bronz?	4	533	starý bronz	4
515	mladý bronz	18	534	střední bronz	3
516	střední bronz	21	535	střední bronz	8
518	starý/střední/mladý	16	538	střední bronz	10
518A	mladý bronz	2	540	střední bronz	8
518B	střední bronz	25	541	střední bronz	100
518C	střední bronz	107	542	střední bronz	28
519	starý bronz	22	544	střední bronz	125
520	starý bronz	3	bez obj.	nedatováno	87

Tab. 1 Počet kostí a datace jednotlivých objektů. Obj. 504 obsahuje kromě kostí také malakofaunu (55+1). NISP – počet kostí a jejich fragmentů.

Tab. 1: Number of bones and the dating of individual structures. In addition to bones, structure number 504 contains malacofauna as well (55+1). NISP – number of bones and bone fragments.

Druh	Kost	Metrika
<i>Bos taurus</i>	hlezenní kost	GLI - 61,97; GLm - 55,64; Bd - 38,45
<i>Bos taurus</i>	proximální prstní článek	Bp - 27,12; SD - 21,15; Bd - 24,3; GLPe - 55,41
<i>Bos taurus</i>	nártní kost	Bp - 52,86
<i>Bos taurus</i>	nártní kost	Bp - 40,76
<i>Bos taurus</i>	mediální prstní článek	Bp - 33,22; SD - 27,01; Bd - 28,5; GL - 37,58
<i>Bos taurus</i>	patní kost	GL - 138,01
<i>Bos taurus</i>	mediální prstní článek	Bp - 28,29; SD - 21,37; Bd - 23,1; GL - 32,82
<i>Bos taurus</i>	hlezenní kost	GLI - 63,42; GLm - 57,86; Bd - 40,24
<i>Bos taurus</i>	pažní kost	Bd - 69,78
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	pažní kost	Bd - 29,47
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	hlezenní kost	GLI - 29,0; GLm - 27,57; Bd - 18,5
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	záprstní kosz	GL - 132,63; Bp - 23,1; SD - 14,35; Bd - 26,15; Td - 16,13
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	nártní kost	GL - 140,58; Bp - 20,91; SD - 11,27; Bd - 23,16; Td - 16,91
<i>Ovis aries/Capra hircus</i>	patní kost	GL - 53,05
<i>Sus domestica</i>	spodní čelist s m2 - m3	Lm3 - 37,56; Bm3 - 16,75
<i>Sus domestica</i>	spodní čelist s p4 - m3	Lm3 - 35,12; Bm3 - 17,0
<i>Sus domestica</i>	holenní kost	Bd - 32,57
<i>Sus domestica</i>	spodní čelist s m2 - 3	Lm3 - 29,71; Bm3 - 15,07
<i>Sus scrofa</i>	spodní čelist s m3	Lm3 - 48,24; Bm3 - 18,72
<i>Sus domestica/scrofa</i>	pánev	LA - 46,68
<i>Canis familiaris</i>	patní kost	GL - 25,07
<i>Canis familiaris</i>	holenní kost	GL - 156,0; SD - 13,2; Bp - 34,74; Bd - 22,7

Tab. 2 Metrika kostí. Hodnoty uvedeny v mm.

Tab. 2: Bone metrics. Data in millimetres.

Rok	Objekt	Kontext	Datace	Pozn
2001	500	102	pr.zem	
2001	501	103	ne.vyp	
2001	502	103	br.ml	
2001	503	103	br.moh-ml	
2001	504	104,105,106,116	br.ml	
2001	505	103,105	br.st	H1
2001	506	105,117	br.moh-ml	intruze br.st
2001	507	105,107,125	br.une	intruze br.ml
2001	508	103,105,107	br.ml	
2001	509	106	br.ml	
2001	510	105,108,126,127	br.une	kadlub
2001	511	109,111	br.une	
2001	512	105,106,109	br.st?	
2001	513	105,110		bez nálezů
2001	514	103	br.ml	
2001	515	102,103,105,109,111,117,118	br.ml	
2001	516	103,114,115,116	br.moh	
2001	517	102	br.moh-ml	
2001	518	povrch	br.moh, br.ml, br.st	
2001	518A	105,113,118	br.ml	
2001	518B	103	br.moh	
2001	518C	109	br.moh	
2001	519	105,109,111,116	br.une	
2001	520	109	br.une	
2001	521	105,107,114	br.une	
2001	522	105,106,107	br.une	
2001	523	109,114	bronz	
2001	524	103,105,106,109,111	br.une	
2001	525	105,118,121,122,123	br.ml	
2001	526	124	bronz	
2001	527	109,116,117,120	br.moh-ml	
2001	528	105,117	br.moh	
2001	529	109,118,121,122	br.ml	
2001	530	105,109,114	bronz	
2001	531	109	br.moh-ml	intruze br.st, br.po-halsta
2001	532	109	bronz	
2001	533	117	br.st	
2001	534	112,116,119,120,122	br.moh	
2001	535	114	br.moh	
2001	536	103,105,111,114,116	br.moh	
2001	537	117		bez nálezů
2001	538	105,111,113,117	br.moh	
2001	539	103,114	bronz	
2001	540	105,109,111	br.moh	
2001	541	117	br.moh	
2001	542	117	br.moh	
2001	543	117		bez nálezů
2001	544	125	br.moh	
2002	500+A1	109	br.une	hrob 2 jedinců

Tab. 3 Drnovice – Za lesní správou. Přehled objektů zkoumaných v letech 2001-2002. Br.une – k. únětická, br. st – starší d.b., br.moh – k. mohylová, br.ml – mladší doba bronzová, ne.vyp – k. s vypíchanou keramikou.

Tab. 3. Drnovice – Za lesní správou. Overview of structures studied in 2001-2002. Br.une – Únětice Culture, br. st – Early Bronze Age, br.moh – Tumulus Culture, br.ml – Late Bronze Age, ne.vyp – Stroke-Ornamented Pottery Culture

Plocha	Objekt_c	Půdorys	Profil	Stěny	Dno	Sir_Prum	Delka	Hloubka	Typ	Vrst. mimo spras	Pozn
ZLS	DRN01_502	oválný	nepravidelný	konvexní	stupňovitě	1,6	1,8	0,35	2A	1	
ZLS	DRN01_503	kruhový	vanovitý	šikmé	mísovitě	0,3		0,15	3	1	
ZLS	DRN01_504	neprav. oválný	vakovitý	konkávní	ploché	1,8	2,15	0,8	1	3	prům. dna 2,5
ZLS	DRN01_506	neprav. kruhový	tvaru U	přímé	ploché	1,9		0,3	2A	1	
ZLS	DRN01_508	oválný	mísovitý	konvexní	mísovitě	1,8	2,1	0,5	2A	2	
ZLS	DRN01_509	nepravidelný	tvaru U	přímé	ploché	1,3	1,7	0,2	4A	1	
ZLS	DRN01_514	kruhový	tvaru U	přímé	ploché	1,2		0,25	2A	1	
ZLS	DRN01_515	neprav. oválný	nepravidelný	stupňovitě	nepravidelně	20	25	1,1	5	7	
ZLS	DRN01_516	oválný	vakovitý	konkávní	ploché	1,4	1,7	0,7	1	4	prům. dna 1,95
ZLS	DRN01_517	oválný	mísovitý	konvexní	ploché	1,1	1,9	0,25	2B	1	
ZLS	DRN01_518A	kruhový	vakovitý	konkávní	mísovitě	2,1		1,2	1	2	prům. dna 2,3
ZLS	DRN01_518B	kruhový	vanovitý	konvexní	mísovitě	2,2		0,6	2A	1	superpozice
ZLS	DRN01_518C	kruhový?	vakovitý	konkávní	ploché	1,8		0,6	1	1	
ZLS	DRN01_525	kruhový	vakovitý	konkávní	mísovitě	1,4		0,65	1	4	
ZLS	DRN01_527	kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,6		0,35	1	5	
ZLS	DRN01_528	neprav. oválný	vakovitý	konkávní	ploché	1,4	2,1	0,5	1	1	prům. dna 1,9
ZLS	DRN01_529	neprav. oválný	stupňovitý	šikmé	stupňovitě	2,3	2,8	0,4	4A	3	nekompletní
ZLS	DRN01_531	kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,8		0,45	1	1	prům. dna 1,9
ZLS	DRN01_534	kruhový	vanovitý	šikmé	ploché	1,4		0,35	2A	6	
ZLS	DRN01_535	neprav. kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,8		1,1	1	4	prům. dna 2
ZLS	DRN01_536	kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,6	1,45	1,45	1	5	prům. dna 1,85
ZLS	DRN01_538	kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,4		1	1	3	prům. dna 1,85
ZLS	DRN01_540	kruhový	vakovitý	konkávní	ploché	1,4		0,6	1	2	prům. dna 1,9
ZLS	DRN01_541	neprav. kruhový	vanovitý	šikmé	ploché	1,45		0,2	2A	1	
ZLS	DRN01_542	neprav. oválný	vanovitý	šikmé	ploché	1,6	1,8	0,2	2A	1	
ZLS	DRN01_544	neprav. oválný	vanovitý	šikmé	ploché	1,8	2	0,3	2A	1	
DOMBAS	DRN13_501	neprav. obdélný	vanovitý	šikmé	ploché	1,7	2,2	0,6	2B	2	

Tab. 4 Drnovice – Za lesní správou. Základní vlastnosti zkoumaných objektů datovaných do střední až mladší doby bronzové, míry uváděny v metrech.

Tab. 4. Drnovice – *Za lesní správou*. Basic characteristics of the structures associated with the Middle to Late Bronze Age, dimensions shown in metres.

Obj_c	Clk_ks	Clk_zl	Clk_hm	Obs_m2	Vyb_ob_m3	Nas_ksm3	Nas_gm3	Maz_ks	Maz_hm	Nasm_gm3	Kost_g	Nask_gm3	Obj_typ
DRN01_502	36	39	822	2,26	0,63	57	1305	2	15	24	0	0	2A
DRN01_503	1	1	100	1,03	0,08	12	1250	0	0	0	0	0	3
DRN01_504	529	539	12395	6,58	2,56	207	4842	84	5295	2068	1315	514	1
DRN01_506	82	83	1946	2,79	1	82	1946	3	44	44	265	265	2A
DRN01_508	233	273	7348	2,97	1,31	178	5609	1	13	10	345	263	2A
DRN01_509	18	18	305	1,73	0,31	58	984	0	0	0	40	129	4A
DRN01_514	21	21	238	1,09	0,24	88	992	0	0	0	0	0	2A
DRN01_515	273	304	3905	296	11,59	24	337	14	450	39	212	18	5
DRN01_516	86	87	1753	1,95	1,19	72	1473	4	55	46	445	374	1
DRN01_517	19	19	265	1,75	0,37	51	716	1	20	54	0	0	2B
DRN01_518_p	202	199	3358					10	356	64	154	28	
DRN01_518A	73	73	1206					11	265		31	1	
DRN01_518B	82	91	2571					3	29		905	1	
DRN01_518C	197	200	3288					6	92		715	1	
DRN01_518	554	563	10423	5,95	5,59	99	1865	30	742	133	1805	323	1
DRN01_525	74	77	2130	1,45	0,93	80	2290	24	470	505	55	59	1
DRN01_527	10	14	978	1,84	0,61	16	1603	4	73	120	13	21	1
DRN01_528	99	104	1929	2,21	2,21	45	873	5	55	25	245	111	1
DRN01_529	48	48	507	4,39	1,42	34	357	3	105	74	0	0	4A
DRN01_530	1	2	28	2,76	1,35	1	21	0	0	0	5	4	2A
DRN01_531	188	195	3948	2,39	1,22	154	3236	7	51	42	4320	3541	1
DRN01_534	44	79	2434	1,61	0,51	86	4773	8	317	622	90	176	2A
DRN01_535	13	16	247	2,59	2,69	5	92	3	126	47	140	52	1
DRN01_536	23	50	721	1,03	1,62	14	445	1	9	6	0	0	1
DRN01_538	72	83	1003	1,64	0,43	167	2333	4	125	291	58	135	1
DRN01_540	22	27	260	1,55	1,25	18	208	2	91	73	125	100	1
DRN01_541	132	229	6926	1,72	0,37	357	18719	5	49	132	721	1949	2A
DRN01_542	104	107	1884	2,13	0,34	306	5541	5	89	262	370	1088	2A
DRN01_544	243	257	6422	2,68	0,78	312	8233	8	370	474	1220	1564	2A
DRN13_501	111	152	12171	3,54	1,95	57	6242	97	1673	858	70	36	2B

Tab. 5 Základní kvantitativní vlastnosti všech objektů a náleзовých souborů střední a mladší doby bronzové. Clk – počet kusů, zlomků a hmotnost keramiky, Obs – obsah objektu na povrchu,

Vyb_ob – objem vybrané výplně, Nas – nasycení výplně keramikou v kusech a gramech na m3, Maz – celková hmotnost mazanice, Nasm – nasycení výplně mazanice v gramech na m3, Kost – celková hmotnost kostí v g, Nask – nasycení výplně kostmi v g na m3, Obj_typ – typ objektu, bližší text a *Parma 2015a*.

Tab. 5. Basic quantitative attributes of all structures and sets of finds associated with the Middle and Late Bronze Age. Clk – number of pieces, fragments and weight of pottery, Obs – contents of the structure on the surface,

Vyb_ob – contents of filling, Nas – saturation of the filling by pottery expressed in the number of pieces and grams per cubic metre, Maz – overall weight of daub, Nasm – saturation of fillings with daub in grams per cubic metre, Kost – total weight of bones in grams, Nask – saturation of fillings with bones expressed in grams per cubic metre, Obj_typ – type of structure, for more information see the text or cf. *Parma 2015a*.

Lokalita	Obj_c	Clk_ks	K1		K2		K3		KCN	Slepky		Prepal		Dat
Drnovice 2001	504	529	491	92,8%	31	5,9%	6	1,1%	1	7	1,3%	36	6,8%	br.ml
Drnovice 2001	506	82	69	84,1%	12	14,6%	1	1,2%	0	1	1,2%	0	0,0%	br.moh-ml
Drnovice 2001	508	233	204	87,6%	17	7,3%	6	2,6%	6	9	3,9%	3	1,3%	br.ml
Drnovice 2001	515	273	258	94,5%	9	3,3%	6	2,2%	0	6	2,2%	1	0,4%	br.ml
Drnovice 2001	516	86	81	94,2%	3	3,5%	1	1,2%	1	1	1,2%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2001	518A	73	71	97,3%	2	2,7%	0	0,0%	0	0	0,0%	0	0,0%	br.ml
Drnovice 2001	518B	82	69	84,1%	8	9,8%	5	6,1%	0	3	3,7%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2001	518C	197	176	89,3%	17	8,6%	4	2,0%	0	4	2,0%	2	1,0%	br.moh
Drnovice 2001	525	74	66	89,2%	7	9,5%	1	1,4%	0	2	2,7%	0	0,0%	br.ml
Drnovice 2001	528	99	61	61,6%	6	6,1%	32	32,3%	0	5	5,1%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2001	531	188	180	95,7%	7	3,7%	1	0,5%	0	2	1,1%	2	1,1%	br.moh-ml
Drnovice 2001	534	44	30	68,2%	8	18,2%	5	11,4%	1	8	18,2%	4	9,1%	br.moh
Drnovice 2001	538	72	68	94,4%	3	4,2%	1	1,4%	0	3	4,2%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2001	541	132	113	85,6%	13	9,8%	3	2,3%	3	10	7,6%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2001	542	104	91	87,5%	13	12,5%	0	0,0%	0	3	2,9%	1	1,0%	br.moh
Drnovice 2001	544	243	219	90,1%	20	8,2%	3	1,2%	1	10	4,1%	0	0,0%	br.moh
Drnovice 2013	501	111	84	75,7%	9	8,1%	9	8,1%	9	8	7,2%	36	32,4%	br.moh

Tab. 6 Základní vlastnosti charakterizující míru fragmentarizace keramických souborů mladší doby bronzové, řešení na úrovni výběru ze souborů: Clk_ks – celkový počet kusů; zastoupení jednotlivých kategorií fragmentů v počtech kusů a procentuálně (kategorie blíže viz *Parma 2011*, obr. 3); zastoupení slepků jako podílu kusů sestávajících z více než jednoho zlomku na celkovém počtu kusů; zastoupení přepálené keramiky.

Tab. 6. Basic attributes which characterise the level of fragmentarisation of pottery sets associated with the Late Bronze Age, solution on the level of selection of finds: Clk_ks – total number of pieces; sizes of individual fragment categories expressed in the number of pieces and as a percentage (cf. *Parma 2011*, fig. 3 for the categories in detail); joins (pieces made of more than one fragment) as a percentage of the total number of pieces; quantities of burnt pottery.

Lokalita	Obj_c	Clk_ks	1		1K	2	3	3K	4		4K	5	6	7		8	9	Dat
Drnovice 2001	504	529	30	5,7%	0	60	165	1	22	4,2%	0	82	132	8	1,5%	27	2	br.ml
Drnovice 2001	506	82	0	0,0%	0		33	1	1	1,2%	0	10	37	0	0,0%	0	0	br.moh-ml
Drnovice 2001	508	233	1	0,4%	0	6	76	5	37	15,9%	1	43	50	5	2,1%	5	4	br.ml
Drnovice 2001	515	273	0	0,0%	0	3	196	7	12	4,4%	0	28	15	9	3,3%	3	0	br.ml
Drnovice 2001	516	86	9	10,5%	0	8	42	0	0	0,0%	0	10	16	1	1,2%	0	0	br.moh
Drnovice 2001	518A	73	2	2,7%	0	8	48	1	4	5,5%	0	1	7	1	1,4%	0	1	br.ml
Drnovice 2001	518B	82	9	11,0%	1	20	34	0	0	0,0%	0	4	13	1	1,2%	0	0	br.moh
Drnovice 2001	518C	197	2	1,0%	0	33	97	0	0	0,0%	0	22	36	0	0,0%	7	0	br.moh
Drnovice 2001	525	74	1	1,4%	0		21	0	4	5,4%	0	26	19	2	2,7%	0	1	br.ml
Drnovice 2001	528	99	0	0,0%	0	41	50	0	0	0,0%	0	3	5	0	0,0%	0	0	br.moh
Drnovice 2001	531	188	8	4,3%	0	13	147	0	3	1,6%	0	3	8	1	0,5%	2	3	br.moh-ml
Drnovice 2001	534	44	0	0,0%	0	4	32	1	0	0,0%	0	1	3	3	6,8%	0	0	br.moh
Drnovice 2001	538	72	0	0,0%	0	2	40	0	0	0,0%	0	8	21	0	0,0%	0	1	br.moh
Drnovice 2001	541	132	4	3,0%	0	14	73	0	0	0,0%	0	10	17	0	0,0%	13	1	br.moh
Drnovice 2001	542	104	7	6,7%	0	24	56	0	0	0,0%	0	0	16	0	0,0%	1	0	br.moh
Drnovice 2001	544	243	12	4,9%	0	40	145	0	0	0,0%	0	9	35	0	0,0%	0	2	br.moh
Drnovice 2013	501	111	0	0,0%	0	6	64	0	0	0,0%	0	16	25	0	0,0%	0	0	br.moh

Tab. 7 Zastoupení úprav vnějšího povrchu v počtu kusů, řešení na úrovni výběru ze souborů: 1 – leštěný, 1K – leštěný v kombinaci, 2 – jemně hlazený, 3 – hladký, 4 – tuhovaný, 5 – prstovaný, 6 – jinak drsněný, 7 – rýhovaný, 8 – jiný, 9 – drsný.

Tab. 7. Individual surface finish types expressed as the number of pieces, solution at the level of selection of sets: 1 – polished, 1K – polished in combination, 2 – finely smoothed, 3 – smooth, 4 – graphite coated, 5 – finger-tip striated, 6 – scuffed, 7 – grooved, 8 – other, 9 – ragged.

Lokalita	Obj_c	Clk_ks	TA	TB	TCsum	TC1	TC2	TC3	TD	TEsum	TE1	TE3	TF	TG	TH	Zdob_ks		Dat
Drnovice 2001	504	529	3	0	11	10	0	1	1	1	0	1	1	2	0	13	2,5%	br.ml
Drnovice 2001	506	74	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	6,8%	br.moh-ml
Drnovice 2001	508	228	0	1	7	6	1	0	0	10	2	1	5	0	2	1	0,4%	br.ml
Drnovice 2001	515	268	0	0	2	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	5	1,9%	br.ml
Drnovice 2001	516	85	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3,5%	br.moh
Drnovice 2001	518A	73	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4,1%	br.ml
Drnovice 2001	518B	80	2	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	2	0	5	6,3%	br.moh
Drnovice 2001	518C	191	1	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	9	4,7%	br.moh
Drnovice 2001	525	74	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0,0%	br.ml
Drnovice 2001	528	68	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1,5%	br.moh
Drnovice 2001	531	188	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	3	1,6%	br.moh-ml
Drnovice 2001	534	40	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	0	1	0	5	12,5%	br.moh
Drnovice 2001	538	72	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1,4%	br.moh
Drnovice 2001	541	130	2	0	4	4	0	0	0	0	0	0	3	1	0	10	7,7%	br.moh
Drnovice 2001	542	103	0	0	1	1	0	0	2	0	0	0	0	1	0	2	1,9%	br.moh
Drnovice 2001	544	243	2	0	1	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	5	2,1%	br.moh
Drnovice 2013	501	99	0	0	2	0	0	2	2	0	0	0	0	7	0	10	10,1%	br.moh

Tab. 8 Zastoupení jednotlivých tvarů v počtu kusů, řešení na úrovni výběru ze souborů: TA – amfory, TB – dvoukonické nádoby, TC – mísy, TE – hrnky a šálky, TF – hrncovitě nádoby, TG – zásobnice (blíže viz *Parma 2011*, 31-32).

Tab. 8. Individual shapes expressed as the number of pieces, solution at the level of selection of sets: TA – amphorae, TB – biconical vessels, TC – bowls, TE – mugs and cups, TF – pot-shaped vessels, TG – storage vessels (for more details cf. *Parma 2011*, 31-32).

Lokalita	Obj_c	Clk_ks	OAB	OC1	OD2	OE1	ZG2-12-14	ZJ6	ZK11	ZK9	ZL1-2-3	ZL14	ZP	PA	PD	PE	PF	PG	PH4	Dat
Drnovice 2001	504	529	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	5	0	0	0	1	0	br.ml
Drnovice 2001	506	74	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0	0	br.moh-ml
Drnovice 2001	508	228	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	br.ml
Drnovice 2001	515	268	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	br.ml
Drnovice 2001	516	85	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	br.moh
Drnovice 2001	518A	73	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	br.ml
Drnovice 2001	518B	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	1	0	br.moh
Drnovice 2001	518C	191	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3	0	0	0	2	1	br.moh
Drnovice 2001	525	74	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	br.ml
Drnovice 2001	528	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	br.moh
Drnovice 2001	531	188	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	br.moh-ml
Drnovice 2001	534	40	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	br.moh
Drnovice 2001	538	72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	br.moh
Drnovice 2001	541	130	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	2	1	br.moh
Drnovice 2001	542	103	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	br.moh
Drnovice 2001	544	243	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	br.moh
Drnovice 2013	501	99	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	7	0	0	0	0	1	br.moh

Tab. 9 Zastoupení vybraných typů výzdoby v počtu kusů, řešení na úrovni výběru ze souborů: výzdoba okraje (O), zahlučená výzdoba (Z), plastická výzdoba (P); (legenda viz *Parma 2011*, 32-40).

Tab. 9. Selected types of decorations expressed as the number of pieces, solution at the level of selection of sets: rim decoration (O), engraved decoration (Z), plastic decoration (P); (key according to: *Parma 2011*, 32-40).

Lokalita	Obj_c	H5,6	H8	HA	HB1,2,12	HB3-5	HC1,2	HC3,4	HD1,2	HD3,5	HF	HH	HI1	HI2	HJ1
Drnovice 2001	504	2	0	2	2	0	14	1	9	2	3	0	2	2	0
Drnovice 2001	506	1	0	0	0	0	14	0	1	1	0	0	0	0	0
Drnovice 2001	508	0	0	3	0	0	23	1	5	0	2	0	1	0	0
Drnovice 2001	515	0	0	1	0	0	7	2	6	0	0	0	0	0	0
Drnovice 2001	516	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Drnovice 2001	518A	0	0	1	0	0	4	0	1	0	0	0	0	0	0
Drnovice 2001	518B	0	0	3	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Drnovice 2001	518C	0	0	4	0	0	4	0	3	0	2	1	0	0	0
Drnovice 2001	525	0	0	1	0	1	4	0	1	0	0	0	0	0	0
Drnovice 2001	528	0	0	2	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0
Drnovice 2001	531	0	0	0	1	0	2	0	4	0	1	0	0	0	1
Drnovice 2001	534	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Drnovice 2001	538	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drnovice 2001	541	0	1	4	4	0	4	0	2	0	0	3	0	0	0
Drnovice 2001	542	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Drnovice 2001	544	0	3	2	0	0	7	0	3	0	0	0	3	0	0
Drnovice 2013	501	0	1	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Tab. 10 Zastoupení vybraných druhů okrajů v počtu kusů, řešení na úrovni výběru ze souborů; (legenda viz *Parma 2011*, 24, 25).

Tab. 10. Selected types of rims expressed as the number of pieces, solution at the level of selection of sets; (key according to: *Parma 2011*, 24-25).

LITERATURA

Baarová 2006 – Z. Baarová: Drnovice (okr. Vyškov), Přehled výzkumů 47, 140.

Bartík 1996 – J. Bartík: Sídliisko stredodunajskej mohylovej kultúry vo Veselom, Slov. Arch. 44, 2006, 189-252.

Bartík/Elschek/Varsík 2013 – J. Bartík/K. Elschek/V. Varsík: Praveké sídlisko v Lozorne-Širokých dieloch (západné Slovensko), Zborník SNM Supplementum 7. Bratislava 2013.

Bláhová-Sklenářová 2012 – Z. Bláhová-Sklenářová: Obytné stavby doby bronzové – otázky stavebního a konstrukčního vývoje. Praehist. 30, Praha 2012.

Boessneck/Müller/Teichert 1964 – J. Boessneck/H. H. Müller/M. Teichert: Osteologische Unterscheidungsmerkmale zwischen Schaf (*Ovis aries* LINNÉ) und Ziege (*Capra hircus* LINNÉ). Kühn-Archiv 78/1-2, 1964, 1-130.

Červený/Komárek/Štěrbá 1999 – Č. Červený/V. Komárek/O. Štěrbá: Koldův atlas veterinární anatomie. Praha 1999.

Čižmář/Geislerová eds. 2006 – M. Čižmář/K. Geislerová eds: Výzkumy – Ausgrabungen 1999-2004. Brno 2006.

Dokládál 1999 – M. Dokládál: Morfologie spálených kostí. Význam pro identifikaci osob. Brno 1999.

Doležel 1993 – J. Doležel: Záchranný výzkum na pravěké sídlištní ploše u Drnovic (okr. Vyškov). Přehled Výzkumů 1990, 113-114.

- Driesch 1976* – A. von den Driesch: A Guide to the Measurement of Animal Bones from Archaeological Sites. Cambridge 1976.
- Driesch/Boessneck 1974* – A. von den Driesch/J. Boessneck: Kritische Anmerkungen zur Widerristhöhenberechnung aus Längenmaßen vor- und Frühgeschichtlicher Tierknochen. Säugetierkundliche Mitteilung 22, 1974, 325-348.
- Hampl/Kerchler/Benkovsky-Pivovarova 1981* – F. Hampl/H. Kerchler/Z. Benkovsky-Pivovarova: Das mittelbronzezeitliche Gräberfeld von Pitten in Niederösterreich, Bd. 1. Mitt. Prähist. Komm. 19/20, 1981.
- France 2009* – L. D. France: Human and Nonhuman Bone Identification. A Color Atlas. Boca Raton 2009.
- Horáčková/Strouhal/Vargová 2004* – L. Horáčková/E. Strouhal/L. Vargová: Základy paleopatologie. Brno 2004.
- Kouřil/Janák 1980* – P. Kouřil/V. Janák: Archeologické nálezy z Drnovic, okres Vyškov. Vlastivědný věstník Moravský 32, 30-38.
- Kuna/Němcová a kol. 2012* – M. Kuna/A. Němcová a kol.: Výpověď sídlištního odpadu. Nálezy z pozdní doby bronzové v Roztokách a otázka depoziční analýzy archeologického kontextu. Praha 2012.
- Lyman 1994* – R. L. Lyman: Vertebrate Taphonomy. Cambridge 1994.
- Lovejoy 1985* – C. O. Lovejoy: Dental Wear in the Libben Population: Its Pattern and Role in the Determination of Adult Skeletal Age at Death. American Journal of Physical Anthropology 68/1, 1985, 47-56.
- Mikulková 2004* – B. Mikulková: Drnovicko v pravěku. In: P. Klvač a kol.: Drnovice. Příroda, historie, současnost. Drnovice 2004, 23-38.
- Mlejnek 2015* – O. Mlejnek: Paleolit východních svahů Dražanské vrchoviny, Dissertationes archaeologicae Brunenses/Pragensesque 18. Brno 2015.
- Novák, P. 2011* – P. Novák: Die Dolche in Tschechien, PBF VI/13. Stuttgart 2011.
- Palátová/Salaš 2002* – H. Palátová/M. Salaš: Depoty keramických nádob doby bronzové na Moravě a v sousedních zemích, Pravěk Supplementum 9. Brno 2002.
- Parma 2011* – D. Parma: Sídelní areály střední a mladší doby bronzové z trasy dálnice D 1 u Vyškova. Katalog – část 1, Pravěk Supplementum 22. Brno 2011.
- Parma 2012* – D. Parma: Řez krajinou. Příspěvek záchranného archeologického výzkumu na stavbě dálnice Vyškov – Mořice k poznání osídlení střední až pozdní doby bronzové ve Vyškovské bráně. Rukopis disertační práce uložený na FF MU Brno, dostupné na http://is.muni.cz/th/4813/ff_d.
- Parma 2015a* – D. Parma: Běžné sídelní areály doby bronzové – co s nimi? In: O. Ožďány (ed.): Popolnicové polia a doba halštatská. Zborník referátov z XII. medzinárodnej konferencie „Doba popolnicových polí a doba halštatská“, Hriňová-Polana 14. – 18. máj 2012. Nitra 2015, 199-212.
- Parma 2015b* – D. Parma: Poznámky k sídelním strukturám starší a střední doby bronzové na jižní Moravě. In: J. Bátora/P. Tóth (eds.): Keď bronz vystriedal meď. Bratislava – Nitra 2015, 243-260.
- Parma/Holubová v tisku* – D. Parma/Z. Holubová: Záchranné výzkumy v Habrovanech a otázka pozdně bronzového osídlení Vyškovské brány. Pravěk NŘ 23, 2015.
- Parma et al 2014* – D. Parma/J. Kala/B. Mikulková/M. Nývltová Fišáková: Sídelní areály doby bronzové Vyškov „Nouzka“. Výsledky výzkumů z let 2007–2010. Pravěk NŘ 22, 2014, 45-104.
- Parma/Šmíd 2013* – D. Parma/M. Šmíd: Sídelní areály střední a mladší doby bronzové z trasy dálnice D 1 u Vyškova, Katalog – část 2. Pravěk Supplementum 26. Brno 2013.
- Podborský 1964* – V. Podborský: Sídlištní nálezy z neolitu a doby bronzové v poloze „Vinohrady“ u Těšetic (okres Znojmo). Sborník Prací Fil. Fak. Brno E 9, 1964, 19–46.
- Reitz/Wing 2008* – J. E. Reitz/S. E. Wing: Zooarchaeology, Cambridge 2008.
- Roblíčková 2003* – M. Roblíčková: Domesticated animal husbandry in the Bronze Age on the basis of osteological analysis. Arch. Rozhledy 55, 2003, 458-499.
- Říhovský 1982* – J. Říhovský: Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě, Studie SAÚ Brno X/1. Praha 1982.
- Salaš 2005* – M. Salaš: Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. Brno 2005.
- Schmid 1972* – E. Schmid: Atlas of Animal Bones For Prehistorians, Archaeologists and Quaternary Geologists. Amsterdam-London-New York 1972.
- Stuchlík 2006* – S. Stuchlík: Borotice. Mohylové pohřebiště z doby bronzové. Brno 2006.
- Šmíd 2002* – M. Šmíd: Drnovice (okr. Vyškov), Přehled výzkumů 43 (2001), 2002, 155, 193-194.
- Šmíd 2003* – M. Šmíd: Drnovice (okr. Vyškov), Přehled Výzkumů 44, 2003, 226-227.
- Thurzo/Beňuš 2005* – M. Thurzo/R. Beňuš: Základy tafonomie hominidov a iných stavovcov. Bratislava 2005.

MIDDLE BRONZE AGE SETTLEMENT AREAS IN DRNOVICE, VYŠKOV COUNTY

DAVID PARMA – BLANKA MIKULKOVÁ – MIROSLAV ŠMÍD – HANA UHLÍŘOVÁ

Thanks to decent surveys we are aware of four remains in the cadastral district of Drnovice of settlement areas associated with the Middle Bronze Age. At two sites which were studied through excavations, these components manifest themselves as a spatially limited aggregate of round-shaped structures (*Za lesní správou*) or as an isolated structure with numerous finds (*Dombas*). It is evident in both cases that these signs are typical for the Moravian Middle Danubian Tumulus Culture (MDTC) – in the former case, we can find good analogies in nearby settlement areas at Topolany 2, Ivanovice na Hané 3 or in Těšetice (Parma 2011; Podborský 1964), in the latter case, the sites worth mentioning include Vyškov 1 or Ivanovice na Hané 7 (Parma 2011; Parma – Šmíd 2013). From the point of view of more precise chronology of the aforementioned sites, no trend is obvious; both of these archaeological signs of settlement activities are contemporaneous. It is assumed that both represent small basic economic units, possibly of one homestead. From the point of view of chronology it seems that the settlement components of the Middle Bronze Age from Drnovice are not contemporaneous. The settlement area found at the site locally known as “Za lesní správou” is attributed to the early or middle stage of the MDTC, while the structure discovered at the site locally known as “Dombas” is associated with the final stages of the development of the MDTC. The set of finds collected at the site locally known as *Niva* could belong, at least most of it, to the middle or late stage of the MDTC.

The example of a small area offering large archaeological data illustrates very well that settlement areas of the Middle Bronze Age manifest themselves mostly as smaller units corresponding most typically to smaller homesteads which can move around the area with ease. Furthermore, it is evident that a relatively dense network of these units must have existed, as they are excavated very often in spite of the challenges associated with the localisation of these sites. Based on a comparison within a broader regional context, we can determine that they share the same locations within *Vyškovská brána* with Late Bronze Age settlement areas. However, the latter are usually larger and more stable in terms of their area, usually with long-term settlement throughout the entire earlier stage of the Urnfield Culture. These findings are fully consistent with the situation in South Moravia and possibly even the adjacent regions of Lower Austria and Western Slovakia, which is why the region of *Vyškovská brána* can be perceived as a model area for the study of the dynamic of the development of settlement areas of the Middle and Late Bronze Age.

David Parma
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
Kaloudova 30
614 00 Brno
parma@uapp.cz

Miroslav Šmíd
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
pracoviště Prostějov
Tetín 8
796 01 Prostějov
smid@uapp.cz

Blanka Mikulková
Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.
pracoviště Vyškov
Čsl. armády 1/2A
682 00 Vyškov
mikulkova@uapp.cz

Hana Nohálová
Ústav geologických věd
Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity
Kotlářská 2
611 37 Brno
hanka.uhl@gmail.com